

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földművelésügyi és erdőgazdálkodási részleg	Művelésügyi és erdőgazdálkodási részleg
1-50 kg-ig	1
51-100 ..	2
101-200 ..	3
201-300 ..	4
301-400 ..	5
401-500 ..	6
501-600 ..	7
601-700 ..	8
701-800 ..	9
801-900 ..	10
901-1000 ..	15
1001-2000 ..	20
2000 kft.-nál több	25
Résztulajdonosok és központi szervezetek részére	10
Földművelésügyi tagok részére	1/2

OMGE postatakarékpénztári csekkiszáma száma: 10.399

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: **Dörsehug Tibor**

Segéd szerkesztő: **Vermes András**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 3. Telefon: 187-954

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előfizetés” című lapjával együtt

Belföldre	Külföldre
OMGE tagoknak:	OMGE tagoknak:
Negyed évre ... 12 pengő	Negyed évre ... 15 pengő
Fél évre ... 22 ..	Fél évre ... 28 ..
Égész évre ... 40 ..	Égész évre ... 52 ..
Előfizetőknél:	Előfizetőknél:
Negyed évre ... 16 pengő	Negyed évre ... 19 pengő
Fél évre ... 30 ..	Fél évre ... 36 ..
Égész évre ... 56 ..	Égész évre ... 68 ..

Postatakarékpénztári csekkiszáma száma: 28.576

Virágvasárnapja.

A húsvéti időjárást az is befolyásolja, hogy a húsvéti ünnepek időpontja nagyon változó. A Krisztus után 325-ben megtartott niceai zsinat határozata értelmében ugyanis a feltámadás emléknapjainak mindig arra a vasárnapra kell esnie, amely a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltőre következik. Eszerint húsvét vasárnapja legkorábban március 22-re, legkésőbb április 25-re eshetik. Az idén körülbelül a középfőn tartunk a két szélső határnap között, ámde az igazi kiflavasodásnak, amely virágvasárnapjához fogalmilag szinte hozzáfűződik, kűm a természetben még alig látjuk nyomát. A legutóbbi négy hét hideg és erősen csapadékos, havas időjárása általában nem segítette elő a növényzet fejlődését és erősen hátráltatta a talajművelő, valamint a vetési munkálatok megkezdését, aminek pedig már legfőbb ideje volna. Leginkább a homokos területeken lehetett szörvénnyesen megkezdenni a vetést, azonban az ország többi részében a talajelőkészítő és vetési munkálatokhoz meleg, szárazabb időre volna szükség. Annál inkább reméljük és várjuk a természet mielőbbi segítségét, mert a világtörténelem legörásibb arányú, leghatalmasabb háborús küzdelmében, amelytől létünk és fennmaradásunk függ, nemcsak a külső, hanem a belső arevonalon is minden tőlünk telhető el kell követnünk a győzelem érdekében. A magyar gazda a munka mezején vállalva küzd a fegyveres honvéddel és termelő munkája a szó szoros értelmében nemcsak gazdasági, hanem egyúttal honvédelmi teljesítmény. Nemcsak hivatásának magánérdekéből való betöltése, hanem egyúttal, sőt elsősorban a köz iránt tartozó köteleesség teljesítése.

Minél több akadályt állít utunkba a természet és az időjárás, annál nagyobb elszántsággal, odaadással, szaktudással, szorgalommal és alkalmazkodó készséggel kell a termelő munkát elvégezni. Lapunk minden egyes száma igyekszik tudományos szakemberek és kipróbált gyakorlati gazdák jó tanácsaival átbaigazítani a helyes munka-beosztás és a rendkívüli helyzetekhez való minél gyorsabb alkalmazkodás lehetőségei tekintetében. Persze általánosan érvényes eljárási szabályok, „esodareceptek” nincsenek, hanem a gyakorlati esetek százfélésege mindenkor az adott helyzethez való alkalmazkodást követel meg. De úgy hisszük, azért mégsem meddő az OMGE-nek és lapunknak az a törekvése, hogy tőle telhetőleg alátámassza a belső termelői arevonatot s hogy kifejezést adjon mindazoknak a javaslatoknak és kívánságoknak, amelyeknek a magunk erejéből és hatósági támo-

gatással való megvalósítása a termelő munkát elősegítheti és szaporíthatja, eredményesebbé teheti.

A nagyhét elejével érvénybe lép a nyári időszámítás. Adja Isten, hogy egyidejűleg beköszönjön végre hozzánk a megkészt tavasz is. Erre várnak az őszi vetések, a meg nem kezdhető, vagy csak részben elvégzett tavaszi munkálatok. Meleg napfényre áhítoznak az alig sarjadzó rétek és legelők s az a sok-sok gyümölcsfa, amely más években ilyenkor már virágpompába borulva szokta a húsvéti ünnepeket köszönteni. És erre várnak, erre készülődnek már hetek óta a magyar gazdák milliói, akik bámulatos találekonyossággal és a földjük iránt melyen átérzett szeretettel iparkodnak a kézimunka- és igaerő hiányával megküzdni s szinte a lehetetlent is lehetővé teszik, csak hogy az országgal, a nemzettel és hadseregünkkel szemben rájuk háruló kötelességüknek maradéktalanul megfelelhessenek.

A napokban olvastunk a „Das Reich” című berlini hetilap március közepén megjelent számában érdekes, Budapestről keltezt, Benckiser Miklós tollából származó tanulmányt, amely azt fejtegeti, hogy a termelés minőségi és mennyiségi fokozására irányuló törekvés nem csupán a háború által meg-növelt szükségletek kielégítését kívánja biztosítani, hanem, nézete szerint, olyan maradandó irányt jelölő gondolat és célkitűzés, amelyet a háború utáni időkben sem lehet többé háttérbe szorítani. Hangsúlyozza, hogy már jóval a második világháború kitörése előtt meglehetősen általánossá vált annak a felismerése, hogy lé kell venni mindenütt, de különösen Délkelet-Európában az első világháborút követő agrárreformok tanulságait s nem szabad az egyszer már elkövetett, de utólag felismert hibába ismét beleesni. A szerző kiemeli, hogy Európa délkeleti országaiban az irányított gazdálkodás körében egyre szorosabb kapcsolatot és együttműködést jön létre a termelési és a birtokpolitika között és öröndetesen egészíti ez ki az az általános érdeklődés, amelyet a mezőgazdasági szakmerekrelel iránt a nép egyre szélesebb körű tanúsítanak. Ismerteti a magyar mezőgazdaság-fejlesztési törvényt és annak fontosabb intézkedéseit, továbbá utal Bulgáriára és Romániára, ahol a mezőgazdaság mozgósítását ugyancsak sikeresen vitték keresztül. Míg azonban Németországban a mezőgazdasági önkormányzati szervek gondoskodnak a termelést fejlesztő politikai gyakorlati végrehajtásról, addig ezek a délkeleteurópai államok külön hivatalnokai kart szerveztek oly célból, hogy

TARTALOM:

- Virágvasárnapja.
- A „Hangya”-szorgalom gyümölcsei. (M. E. dr.)
- A mákról és a rovarelleneséjei elleni védekezésről. (Legény Odón.)
- A napraforgó-nemesítés alakitani, életitani és fajitani szempontjai. (márai Mátyás György dr.)
- A foszforos gyújtóhombák okozta égési sebek kezelése. (Mócsy János dr.)
- Az aratógépek karbalyezése. (Thóbiás Gyula dr.)
- Tapasztalatok a cukoreitrok ipari felhasználásáról. (Borissza Ferenc.)
- Gazda adó-naptár.
- Törvények és rendeletek.
- A gazdaközönység köréből. (Szójalermesztés — pogócsajárándóság. Csanádi László.)
- Nyissák meg az állatorvosi pályát az érettségizett és képesített gazdák számára! (Balla István dr.)
- Vegey közlemények.
- Állatpnezi szemle.
- Tűzste, kereskedelem.
- Melléklet: Rádiós Gazdasági Előadások XVI. évfolyamának 36. számú füzeté. (Vízmosások képződésének megakadályozása. — Mantuano József.)

a mezőgazdaság fejlesztésére irányuló különféle intézkedések az életbe átmenjenek.

A terménybeszolgáltatási kötelezettség bevezetése is hozzájárult ahhoz, hogy minden termelőt elsősorban olyan termények termelésére késztesen, amelyekel közellátási célra be kell szolgáltatni. Ezen túlmenő kényszert a szerző szerint nem szabad alkalmazni, hanem be kell várni a háborút követő időket, amelyek majd világosan eldöntik, mi az, amit a háborús szükségletek támasztottak követelmény gyanánt a mezőgazdasággal szemben s mi az, ami a jövőben is maradandó, követendő lesz. A szerző szerint a mezőgazdaságot a jövőben a „teljesítményre való törekvés politikájának” kell vezetnie. Ennek érdekében kívánatosnak tartja az üzemmegsások helyesebb arányba hozatalát. Főként a középbirtoknok ohajt a mainál nagyobb szerepet juttatni, „kivéve talán Magyarországot, ahol még kielégítő arányban van a nagyüzem is képviselve”. Hogy ez esetben milyen szerep jut majd a kisgazdaságok szempontjából a termelő szervezeteknek, a jövő fogja megmutatni. Az eddig e téren, főként Romániában tett kísérletektá-tapasztalatai — szerinte — kedvezőek. Így remélhető leg sikerülni fog azokat az utakat és módokat megtalálni, amelyek a háborút követő békeidőben is változatlanul a mezőgazdasági termelés fokozását mozdítják majd elő.

Rézgálic-, feketegálic-, rézmészpor-

jegyeit beváltja a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Növényvédelmi osztálya
Budapest, VI., Főtvös u. 25/a. és a vidéki kirendeltségek.

Mai számunk 18 oldal

E szám ára 1-40 pengő

ADOLF
ARA K. F. T.
VÁROS

25 LE

R.-T.
L.: 125-210

A „Hangya“-szorgalom gyümölcsei.

A „Hangya“ Termelő, Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezet március 31-én tartotta 45. rendes évi közgyűlést, amelyen a szövetkezet igazgatósága a múlt üzletében végzett szorgos és eredményes munkáról számolt be. A fogyasztási ágazatban a „Hangya“ piac-szabályozó hivatásának igyekezett megfelelni egyrészt a szabadon beszerezhető cikkek lehető igazságos elosztásával, másrészt a háttérforgalmú cikkek árusításánál egész szervezésre a közellátást intéző hatóságok rendelkezésére bocsátásával. A szövetkezet tagjai érdekében igyekezett azok termelvényeinek eredményes értékesítését magtárak, kukoricagörék építésével, baromifeltételek üzembehelyezésével és egyéb be- rendezések létesítésével támogatni. Az őstermelés terén pedig folytatta őstermelő szövetkezetek és csoportok alakítását, úgyhogy az előbbiek száma tízre, az utóbbiaké pedig 106-ra emelkedett. E szervei révén igyekezett a kisgazdaságokat ellátni azokkal a gépekkel és eszközökkel, amelyeket közösen használva, a középirtok szinten álló gazdálkodást folytathatnak. Ugyanezért támogatta a szövetkezetek és csoportok vetőmag-, tenyészállat- és üzemanyagellátását is.

A szövetkezeti központ üzletrésztőkéje az előző évi 24 millió pengőről 30-96 millió pengőre, tartalék- alapja pedig 4-4 millió pengőre emelkedett. A „Hangya“ tagszövetkezetekinek száma 1966 volt a múlt év elején, amelyeknek üzletrésztőkéje 19-8 millió pengőt tett ki. A központ forgalma a fogyasztási üzletágban 395-6 millió pengőt, az értékesítési üzletágban 206-7 millió pengőt ért el, aminek alapul vételével a szövetkezet 602 millió forgalom után 5-14 millió pengőt juttatott tagjainak vásárlási és értékesítési visszatérítés címén. A tagszövetkezetek 1942. évi forgalma 402-6 millió pengő volt, amely összeg után 7-2 millió pengő vásárlási és értékesítési visszatérítés címén. A tagszövetkezetek 1942. évi forgalma 402-6 millió pengő volt, amely összeg után 7-2 millió pengő vásárlási és értékesítési visszatérítés címén. A tagszövetkezetek 1942. évi forgalma 402-6 millió pengő volt, amely összeg után 7-2 millió pengő vásárlási és értékesítési visszatérítés címén.

A „Hangya“ az igazi szövetkezeti elvek szem előtt tartásával járt el, amikor a tagoknak juttatott korlátozott mértékű osztalékon és a vásárlási visszatérítés felül egyúttal különféle szövetkezeti és jóléti célokra szolgáló intézményeknek, valamint saját alkalmazottai nyugdíjlejárásának és jóléti intézményeinek 3-7 millió pengőt adományozott, másrészt pedig a tartalék- és a jelentős gyarapításáról is gondoskodott. Mindezek figyelembevételével a „Hangya“ 1943-1 üzletéve 2-28 millió pengő tiszta felesleggel zárult, amiből a közgyűlés 800,000 pengőt fordított a tartalék- és a további növelésére, 1-4 millió pengőt pedig a 30 millió pengőt meghaladó névértékű alapítványi és rendes üzletrészek 5%-os osztalékára.

A szövetkezet nemcsak tagjainak anyagi érdekeit gondozta eredményesen, hanem szellemi vezetésük terén is buzgólkodott, amidőn 93 községben szövetkezeti tárgyú előadásokat és 443 szövetkezeti névelő előadást tartott. A „Hangya“ működéséről szóló ismertetőket, 916 szövetkezeti pedig a szövetkezeti tökélyűjtés fontosságára rámutató értekezleteket tartott. 184 szövetkezet vállalkozott a helybeli gazdák könyvtárak kezelésére, amelyeket a „Hangya“ folyamatosan új ismeretterjesztő könyvekkel gyarapít. Ezenkívül kiadványaiból mintegy 30,000 példányt küldött szét különféle iskoláknak, gazdasági szakiskoláknak és szövetkezeti vezetőknek. Szövetkezeti filmjeit 62 községben mutatta be, 92 szövetkezetenél rendezett ünnepélyes szövetkezeti napot és folytatta a tanulóifjúság szövetkezeti irányú nevelését iskolaszövetkezetek további szervezésével, amelyeknek száma 122-re emelkedett. Határozottan támogatta ezt a szellemi munkát a Magyar Szövetkezeti Liga, a „Kéve“ című képes hetilap, külön ifjúsági lap és a Károlyi Sándor Szövetkezeti Könyvtár olcsó füzetek kiadása is. A tordasi mintafalun kívül négy községben kezdte meg a „Hangya“ tervszerű intézkedésekkel azoknak mintafaluvá való kifejlesztését, úgy mint Bátán, Szabadbattyánban, Kállósejében és Kenderesen. Békéscsaba pedig mintatanyá megvalósítása van készülöben. A szövetkezeti mintajárásoknak Tatán

és Gesztenye való megszervezés is megindult, tehát a „Hangya“ a maga szorosán vett feladatain kívül a falu kulturális és gazdasági fejlesztéséhez, valamint jóléti intézmények létesítéséhez és támogatásához is hozzájárult. A szövetkezeti asszony- csoportok munkadélutánok megfolyozzák, kijavítják és újjáalakítják az egyes községek rászorult- jainak, elsősorban a hadbavonultak gyermekeinek és öreg szüleinek ruhadarabjait. Ezenkívül új hol- mit, élelmiszert és készpénzsegélyt is juttatnak a falu érdemes szegényeinek, s a múlt évben 300 községben rendeztek karácsonyi ünnepélyt, amelyek keretében mintegy félmillió pengő értékű ruha- neműt, lábbelit és ajándékesomagot osztottak ki. Nagyon hasznos a „Hangya“ szövetkezeti vándor- csecsemőkelemlény-ekciója, amelyet a Magyar Szö- vetkezeti Liga női főcsoportja bonyolított. A vándor- kelemlény-ekciók készletek száma már ezerre emelkedett, amelyek egy részében a csecsemők gondozásának tervszerű megszervezése és csecsemő- mérlegek kiosztása is folyamatban van.

A „Hangya“ évi jelentése, amely 126 lapra terjedő, vasos kötet, a szövetkezeti központ és a vidéki tagszövetkezetek működésének részletes is- mertetésén kívül közli a „Hangya“ Ipar R.-T., a Mész Termelő és Értékesítő Szövetkezet, a Szö- vetkezeti Bolt és a „Hangya“ Konzum Szövetkezet számadási és forgalmi adatait is. Majd ismerteti az egyes áruosztályok áruforgalmának fejlődését 1938-tól 1943-ig, amely több mint négyszeresre történt emelkedést jelent, úgyisint képet ad az egyes értékesítési üzletek összehasonlító árufor- galmáról és statisztikát közöl a „Hangya“ központ tagszövetkezetéről. Kiegészíti a jelentést a Magyar Fűszerpaprikát Értékesítő Központi Szövetkezet beszámolója a fűszerpaprika-értékesítés állami szá- bályozása óta eltelt hetedik esztendőjéről.

A nagy gondal szerkesztett és lemezek tanu- ságos adatot tartalmazó szövetkezeti beszámoló nem hangos hivalkodó szóval, hanem a gyakorlati tények erejével s az elért eredmények számszerű adatainak feltárással tanuskodik a szövetkezeti munka nagy nemzeti, erkölcsi, szellemi, gazdasági jelentőségéről és a szövetkezet vezetőségének, tisztikarának odaadásáról, rátermettségéről, igazi hangyaszorgalmáról. A mai súlyos időkben kemény teherpróbát kell szövetkezeti szervezeteinknek is kiállniuk. De hisszük és reméljük, hogy a magyar gazdák egyesült ereje új Atiszként most is vál- lóra emeli őket, s hogy agrárszövetkezeink a második világháború okozta nehézségeket leküzdve, a mai világégés elültével erőteljes és hasznos tényezők maradnak annak az építő gazdasági és szociális munkának, amely a szövetkezeti gondolat jegyében keresztény és nemzeti alapon biztosítja minden hasonló érzésű és gondolkodású magyar ember boldogulását.

M. E. dr.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

A mákról és a rovarellenségei elleni védekezésről.

Egyben válasz Baja Benedeknek a „Köztelek“ 1943. évi 49. számában megjelent cikkére.

Írta: Legány Ödön növény-nemesítő igazgató.

A „Köztelek“ múlt évi 50. számában „Őszi mák- ősi vetésű mák“ címmel megjelent közleményem- ben megírtam, hogy Baja Benedek, az Alkaloidea Vegyészeti Gyár R.-T. igazgatójának a „Köztelek“ múlt évi 49. számában „Néhány szó a mák termesztéséről és a kártevők elleni védekezésről“ című közle- ményére még válaszolok. Igérettemek nagy elfog- laltságom miatt csak most tehetek eleget. Közben a legnagyobb örömmre többen, így Stéger Elemér főintéző is a „Köztelek“ folyó évi 5. számában meg- előzött „Őszi mákvetés“ című közleményével, amely- ben az én nézetemnek ad kifejezést, ezzel meg- könnyítette az én munkámat, s ezért cikkem jóval rövidebb lesz, mint amennyit eredetileg írni szán- dékoztam.

Baja közleményét újból átoivastam és kell, hogy először is megcáfoljam ama kijelentését, hogy a mák irodalma elenyészően csekély. Csak a „Köz- telek“-ben 1892. év óta megjelent mákcikkek számát 43-ban állapítottam meg és ezek között én magam ötször írtam a mákról. A „Kísérletügyi Közlemé- nyek“-ben öt tanulmányt olvashatunk a mákról; megjelent a mákról más folyóiratban és szakkönyv- ben is több közlemény. De könyvek és füzetek is rész- letesen tárgyalják a mák termesztését, így: Gyárjás Józsefnek „Olajnövényeink termesztése“ című kitűnő könyve, azután Cserháti, Billera, Grábner „Növény- termesztés“-ei és legújabbban Kopp Elemér dr.-nak, a kolozsvári M. Kir. Gyógynövénykísérleti Intézet vezetőjének, a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége 18. kiadványaként megjelent „Ter- messzünk mák“ című füze. Tehát nem lehet azt állítani, hogy hazánkban igen kevesen foglalkoztak a mákkal és irodalma elenyészően csekély. Ellen- képpen, a mák sohasem volt a magyar irodalom mostohagyermeké, sőt hogy ma olyan máktermé- seket is elérnek, mint amilyeneket Baja, Stéger, Glaser és mások emlegetnek, nem kis részben az oktató irodalomnak és a magyar növény-nemesítő- munkájának tudható be.

Baja jelzett cikkében többször „őszi mák“ ki- fejezést használ. Nagyon helytelenül! Mert ilyen kultúrmákban nem ismerünk. Azzal, hogy valamely növény magját, például a napreforgót vagy a mákot ősszel, vagy a tél elején vetjük el, azzal az még nem lesz „őszi“. Ezt, miként erra már előbbi cik- kemben is rámutattam, csak „őszi vetésű“ máknak nevezhetjük.

Baja cikkének már az első olvasásakor feltűnt nekem Baja élettani fejtegetései a mák meg „olt- cellái“-ról és a kikelő növények táplálkozásáról. Ezt a magyaróvári akadémián Linhardt és Cserháti professzorimól egészen másképpen tanultam. A szakkönyvekben is másképpen olvasom és más- képpen is tudom. Mégis, hogy ne cáfoljak olyant, amit talán mint újabb felfedezést, újabb élettani megállapítást esetleg nem tudok, kérdést intéztem Szabó Zoltán dr. egyetemi tanárhoz, a „Köztelek“ növénytan rovatának vezetőjéhez, akinek Baja cikkét bemutattam és aki szíves volt a jelzett élet- tani fejtegetésre a következő felvilágosítást írás- ban megadni:

„Szíves érdeklődésére közlöm, hogy a „Köz- telek“ 1943. évi december hó 5-én megjelent 49. száma 1027. oldalán közölt értekezés (Baja Benedek: Néhány szó a máktermesztésről stb.) közpö- hasábjának 5. kikezdése valóban nem eléggé szá- batos. E kikezdés a következő mondattal kezdő- dik: „Ha egy mákszemlet százszorosára felnagy- tunk, azt látjuk, hogy a mákszem...“ E mondat- ban helytelen a százszoros nagyítás, mert elégséges egy 5-6-szoros lupével megnézni a mák 1-1-3 mm átmérőjű magját, hogy meglássuk alakját és felületi szerkezetét. A meg felületén a meghéj vastagsá- sából eredő recézet látható, amely hozzávetőleg a sejtés szerkezetet juttatja eszünkbe. A mák meg inkább veseselekt, mint „babszem“ alakú. A cikk írója folytatódatosan közli, hogy a mákszemnek százszoros nagyítással való vizsgálata ekkor látjuk, hogy az „számtalan, lépséméhez hason- lóan olajcellákból összetett-tömlőszerű képződmény, amelynek közepén az olajcellák hegyénél a csra van elhelyezve“. E leírás teljesen szakszerűtlen és való- színűleg a mákmagból készített hosszmetsetli képre és nem felületi megtekintésre vonatkozik. A mák- mag belsejében a csrárt bőséges endospermium (belső tápláló szövet) veszi körül, amely szövet olajjel- tel sejtéből áll. Szerző valószínűleg a német „Gel- zellen“ kifejezést fordította helytelenül magyarra az „olajcella“ szóval. A sejtet a magyar irodalom már kezdettől fogva sejtnek nevezi. Semmi értelme sincs a „tömlőszerű képződmény“ kifejezésnek, sem pedig annak a megjelölésnek, hogy a csra az „olaj- cellák hegyénél van elhelyezve“. A következő leírásra csak az a megjegyzésünk, hogy a mák csranövénye csak igen rövid ideig táplálkozik a mag olajtartal- mából, és amint a sziklevelei és első levelei meg- jelennek, máris képes az autofrófiás táplálkozásra. Egyébként a felvetett kérdések csakis kísérletekkel dönthetők el, tehát az is, hogy az 1-1-3 mm át- mérőjű és kb. 0-36 mg súlyú mag, amelyben 40-55% olaj, tehát kb. 0-18-0-2 mg olaj van, milyen nagyságúra képes felnevelni telj nélkül a csranövényt. Az azonban feltétlenül biztos, hogy

PÉTI NITROGÉN MŰVEK

R.-T.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 21.

amint a fegyver, vagyis a csira gyökerecskéje a magokból kibújva a talajba halott, többé a magból láplálékot nem vehet fel."

Igy tudtam ezt én megem is, amint ezt Szabó professzor leírja. Hogy a kiesi máknag nem táplálhatja a 3-4. lombleveléig a kikelő rügyét, azt igazolja az is, hogy a kelleténél mélyebbre vetett máknag, ha ki is esztrázik, nem kel ki, hanem a talajban megfűled, részint a levegő hiánya, részint a vetőmag tartaléktáplálékanyagának kifogyása következtében. Ezért tartjuk szabálynak a máknál a sekély vetést, és főként ezért a sekély vetésért kell nagyon korán vetnünk a mákot, hogy a talaj felső rétegében, ahová az elvetett mag kerül, legyen elég nedvesség a kicsírázásához.

Ami már most a máktokbarkó vagy mákbogár kártételét illeti, erre a kártételre 1941-ben a „Köztelek” 28. számában „Máktermesztésünk veszedelem” című közleményben a gazdák figyelmét felhívtam. Ott rámutattam arra, hogy ez és kártételvédekezés: a mákgubacslevegő már oly nagy mértékben garázdálkodik, hogy a máktermesztés lehetőségét is kérdésessé teszi. Ebben a cikkemben leírtam az eddig kipróbált védekezési eljárásoknak sikertelenségét is. Ismertettem az általam kipróbált permetezési módszerek eredménytelenségét és lóvatkoztam Udvaros (Dobrok) Károlynak, az eszterházi mákfejta nevelőjének ezirányú eredménytelen kísérletére is. Már ebben a közleményben is rámutattam a mákormányos bogárnak távolterítésére olyan szögű növények körülvetésével, amelyek a bogár nem kedvel, mint például koriander, kender, stb. Akkor megírtam azt is, hogy ez a körülvetés nem sokat használ és ugyanezt állítja Steger főintéző is a „Köztelek” ezévi 5. számában megjelent „Őszi mákvetés” című közleményében. Megírta, hogy már más év előtt kipróbálta a kenderrel való körülvetést, de eredmény nélkül. Ez a védekezési eljárás tehát semmiestre sem nevezhető „meglepető újdonság”-nak.

Szelényi Gusztáv dr. kísérletügyi főadjunktus a „Kísérletügyi Közlemények” 1935. évfolyamában megjelent „Adatok a máktokbarkó biológiájához és ökológiájához” című tanulmányának végén ezt írta: „E próbálkozásból azt a reményt szűrhetjük le, hogy a máktokbarkó kártételének régén vizsgálódás a megoldás felé közeledik. Jövő évi, nagyarányú kísérleteink hivatottak majd eldönteni, hogy mely eljárás, illetve védekezési mód az, amely a gazdaságosság határain belül teljes biztonsággal lesz alkalmazható.”

Mivel a beharangozott védekezési módokról azóta semmit sem hallottunk és olvastunk, Baja cikkével kapcsolatosan levélben felkértem Szelényi kérésamat, hogy írja meg a „Köztelek”-ben legújabb tapasztalatait, vagy közölje velem, hogy azokat ebbe a cikkembe felvehessem.

Szelényinek hozzám intézett leveléből, szíves engedelmével, a következőket közlöm: „... az a körülmény, hogy azóta sem írtam semmit erről a témáról, mutatja, hogy várakozásomat nem mindenben kísérte siker. A Polvó angol gyártmányú védekezőszer néhány esetben meglepően jól bevált, a baj csak az volt, hogy mielőtt kisebb mennyiségben alkalmazzuk, az eredmény rohamosan szállt el. Nagymértékű porozást a mák az akkori Polvó-árcan (kg-ja 4 P volt) nem bírt ki és ezért a védekezés nem volt gazdaságos, minél fogva ajánlani sem mertem, legfeljebb csak fenn-tartással, ... több derrisztes szerrel is kipróbáltam, de ezek sehogyan sem váltak be, lényegesen gyengébb hatásúak voltak... Nagyon nehézé teszi a máktokbarkó kérdését ez a körülmény, hogy a bogarak egy része rejtetten él, 24 óra után elkerül az, hogy érintkezésbe jussunk a méreggel. Ez idő alatt pedig akár a szél, akár erősebb harmat a szer hatásosságát nagy mértékben lerontja, ha nem szünteti meg végképpen. Olyan szerre vágyom, amely nem por, hanem permet alakjában adható,

tehát legelő gazdaságosabb és emellett hatásosságát hosszabb ideig kipróbálva is megtartja. Ilyen most egy svájci gyártmányú, szintetikus mérget tartalmazó szer, amellyel tavaly kezdtünk foglalkozni és amely több esetben meglepően jó eredményt mutatott. A máktokbarkó ellen még nem próbáltam ki, de elég várom az alkalmat, hogy hatásosságát összemérhessem ezzel a roppant nehezen irtható kártevővel. Az eddigi tapasztalatok után azonban vérmesebb reményeket nem merek táplálni. Nagyon örülök, ha Baja Benedek eljárása végülben olyan jó eredményt adna. Igyekezem majd kipróbálni vele. Viszont eddig általában ezek a védőnövényes vetések nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, legálább is erősebb támadást nem bírtak elhárítani. A rovarok szegélyesét nézve megcsalni.”

Szükségessé váltottam Szelényi leveléből az idézett részt nyilvánosságra hozni, először azért, hogy egy illetékes szakember szájából halljuk, hogy nem könnyű dolog a mákbogár elleni védekezés, másodsor, hogy megállapítsuk: sejtanos, még egy lépéssel sem jutottunk előbbre a mákormányos bogár elleni védekezés terén. Azután meg azért, hogy némileg megnyugtassam a máktermesztő gazdákat, hogy az erre hivatott intézmények és szakértők komolyan foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

A célhozjutás, mint előbb ismertettem, igen nehéz. Megem is már igen sokat foglalkoztam ezzel a csúnya fereggel. Kipróbáltam én is a Polvó-szert, de eredményhez én sem jutottam. Minden máktermesztő gazdának érdekeben áll, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék és hogyha már valamit kieszelt, hozza azt nyilvánosságra. De ez még nem elég! A vegyi gyáraknak és a vegyszereknek is komolyan kell venni ezt a dolgot. Nekik is kutatni kell olyan védekezőszer után, amely eredményhez vezet. Kísérletezniük kell szüntelenül, amíg meg nem találják a dolog nyitját. Csak számítok, hogy megváltozott körülményeim és megfelelő nagy terület hiánya miatt ezen a téren nem állhatok már olyan nagy mértékben az illetékes intézmények és szakértők szolgálatára, mint előbb lehettem és ezután is szeretném. Ezért ezúton hívom fel gazdátársaimat, hogy a legmesszebbmenően támogassák azokat munkáikat, akik ezt a nehéz kérdést dülőre akarják vinni.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS

ÉS

VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A napraforgó-nemesítés alaktani, élettani és fajtatani szempontjai.*)

Írta: mindi Mándy György dr. magvetésmérnök.

A háborús nehézségek következtében az európai államokban, így közöttük hazánkban is, nagyfokú olajhiány állott elő. Miután az olaj igen sok iparnak és jelentős mértékben a hadviselésnek nagyon fontos nyersanyaga, az államok illetékes szakemberei a hiány sürgős pótlását tűzték ki feladatukul. A pótlás legkézenfekvőbb lehetősége az olajnövények nagyobb teljesítőképességében volt adva. Az olajnövények teljesítőképessége kétféle módon fokozható: 1. vetésterületük megnagyobbításával és 2. nagyteljesítményű fajták előállításával. Kétségtelen, hogy az első megoldás az egyszerűbb, mert a nagyteljesítményű fajták előállítása csak igen hosszadalmas és fá-

* A Szerző előadta a Kir. Magyar Természettudományi Társulat mezőgazdasági szakosztályának 1944. január 20-i szakülésén.

radtságos nemesítő munkának lehet az eredménye. Az illetékesek nem haboztak tehát mindenáron az olajnövények termesztését nagyobb területekre kiterjeszteni. El kell ismernünk azonban, hogy az intézkedés az olajhiány tüneti kezelése volt csak, egy bizonyos határon túl a természet nem fokozható, mert akkor súlyos zavarok állanak be egyéb szükségletekben, hiszen az olajnövények térhódítása más értékes növények rovására történhet. Ekkor lép azonban elő a nemesítő és céltudatos munkával előállítja a köztermesztés számára a több olajat adó, biztosabban, idejében termő, kiegyenlített olajnövény-fajtát.

A hazánkban termesztendő olajnövények között kétségtelenül legnagyobb fontossága a napraforgónak van. Jelentősége nemcsak abban van, hogy kitűnő minőségű olajat szolgáltat, hanem abban is, hogy rendkívüli igénytelenségével és szaporaságával eléggé biztosan termesztendő. A boldog békeévekben a napraforgó a talajszarolás vádjá miatt nem szívesen termesztett olajnövényünk volt. Így nemesítésével sem sokan foglalkoztak. A munkálatokat azonban nemcsak a kereslet lanyhasága irányította, akadályozta, hanem az is, hogy a napraforgó nemesítése nem tartozik a könnyű nemesítő munkák közé. Így hazánkban a háború előtt csak igen kevés olyan fajta állott rendelkezésre, amely komoly nemesítő munkának volt az eredménye. Nem hiába rójják meg a külföldi szakemberek a magyar napraforgó vetőmagot kevert és kiegyenlített tulajdonságai miatt. Ezért hangsúlyozta Scheibe¹⁾ 1938-ban, hogy a nemesített vetőmag hiányán Németországban céltudatos nemesítéssel kell segíteni. Nagy szerencsése a magyar mezőgazdaságnak, hogy akadtak növény-nemesítők, akik szerencsés előrelátással még idejében elkezdtek a napraforgó nemesítését. Pl. Horn Miklós, stb. s így a mostani szorult helyzetben már biztos fajták állnak az „olajesata” rendelkezésére. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a növény-nemesítés megtette kötelességét. A nemesítő különben sem nyugszik bele elért eredményeibe, mindig újabbat akar, a fajtáit tökéletesebbé kívánja. Nem érdektelen tehát, ha a következőkben áttekinthetjük azokat a szempontokat, amelyeknek a napraforgó nemesítésében különös jelentősége van.

A napraforgó-nemesítés célja olyan kiegyenlített, tulajdonságaiban állandónak mondható napraforgófajta előállítása, amely kitűnő hőtermelősséggel, biztos beérésével a köztermesztésben használt egyéb napraforgófajtáknál sokkal több olajat szolgált. A napraforgó-nemesítő törekvése tehát három kardinális ponton nyugszik: a fajta kiegyenlítetttségén, rövid tenyészidején és hőtermelősségén. Emellett azonban mellékes szempontok is érvényesülhetnek, mint pl. a fajta körülmények alakulása a cellulose-gyártás, a takarmányozás, stb. céljaira. Ezek azonban inkább csak javítanak a törekvéseken, de nem befolyásolják a nemesítés irányát.

A napraforgó-nemesítő céljának elérése érdekében nemcsak gyakorlati szempontokat vesz figyelembe, hanem a napraforgó alaktani, élettani és fajtatani tulajdonságait is. A három tulajdonságcsoporthoz számos viszonyosságával a nemesítés megfogható, valóságos tényezőit tartalmazza. Ezeknek összehasonlása, a legmegfelelőbbek kiválasztása, a tulajdonságcsoporthoz való kombinációi biztosítják az eredményes nemesítő munkát és a gazdaságilag értékes fajtát. Mindezek érdekében tehát feltétlenül szükséges, hogy a nemesítő kiinduló alapanyagát jól ismerje a nemesítés során annak minden fontosabb tulaj-

¹⁾ Scheibe A.: Zuchtprobleme bei d. Sonnenblume. D. Züchter. 10. Jhg. p. 126. 1938.

MAGYAR MAGTÉNYÉSZTÉSI R.-T.

BUDAPEST

Monori Hag

MONOR

KÖZPONTJA ÉS MONORI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 7.

SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM

TELEFON: 144-460

donságát figyelemmel kísérje, mert csak ezek birtokában tud biztos eredményeket elérni.

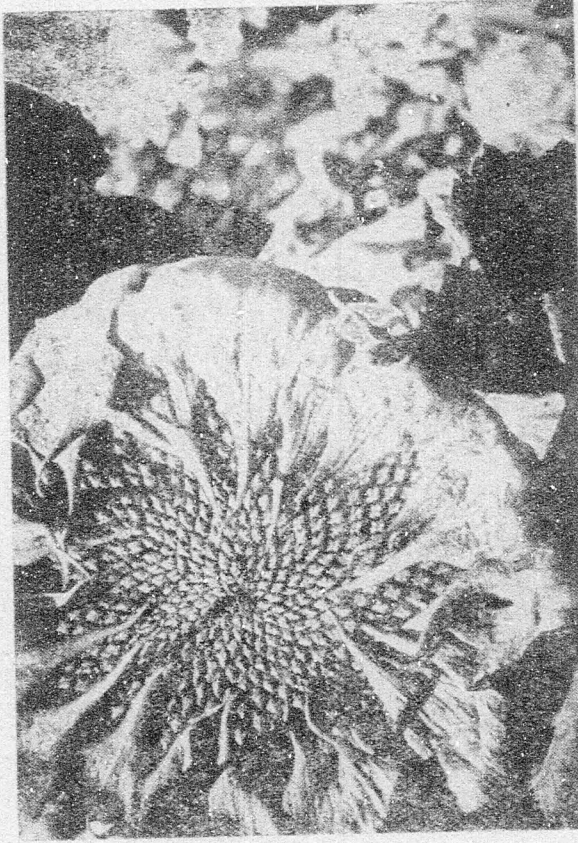
A napraforgó nemesítések *alakítási szempontból* a következőkre kell figyelnie a nemesítőnek. A nemesítő számára értékes alakítási tulajdonságokat figyelhetünk meg már csirke-növény-korban. Knapp²⁾ (1940) megemlíti, hogy értékesen tudta felhasználni napraforgójának nemesítések a *szikalatti szár (hypocotyl)* vörös színezettségét. Erre a belyegre szerinte Crescini a kender esetében is felhívja a figyelmet. Knapp megfigyelte, hogy az alacsony, korai iregi napraforgó-fajtának, valamint az alacsony, csikos iregi fajtának nem volt színezett a szikalatti szára, míg a magas, későbbi, csikos fajtának vörösszínű volt a szikalatti szára. Ez a tulajdonság már igen hamar lehetővé tette az értékes tövek kijelölését és a korai kiválogatást. Kétségtelen, hogy a nem színezett szikalatti szárral rendelkező napraforgóknak nagyobb gazdasági értékük van. A napraforgó-nemesítésben igen fontos tulajdonság a *szár hosszúsága*. Ebből a szempontból a napraforgókat három csoportba sorolhatjuk: 1. Alacsony napraforgók. A szár hosszúsága 20–160 cm között ingadozik. 2. Középes-magasságú napraforgók. A szár hossza 160–250 cm. 3. Magas napraforgók. A szár hosszúsága 250–500 cm. Nem kell hangsúlyoznunk, hogy gazdasági szempontból a legértékesebbek az első csoport és a második csoport nem nagyon hosszú napraforgói. Az alacsonyabb fajták, amelyeknek szára nem hosszabb 200 cm-nél, sokkal könnyebben arathatók, mint a magasabbak. Ezek között is a legelőnyösebbek az ú. n. törpe-napraforgók, pl. beszarábai-fajta, stb., mert ezek minden fáradság nélkül betakaríthatók. A magas napraforgó-fajtákat aratáskor meg kell dönteni, csak úgy szedhető le a hajtás esücsaról a tányér. A magas, erőteljesen fejlett napraforgók emellett a nagyobb testhez több táplálékanyagot vonnak el a talajtól, erőteljesebben fásodnak, így nem alkalmasak takarmányozásra. *Lüzelőnek pedig nagyon drágák.* A szár hosszúsága mellett igen fontos a *szár alakulása*. Kifejlődésében olyan legyen, hogy azt az időjárás viszontagságai ne törjék meg, emellett azonban jól elbírja a természetől megsúlyosodott fészket.

Ipari szempontból a szár szöveti felépítése is szerepet játszhat, hiszen alkalmas nyersanyaga a cellulóze-gyártásnak, papírgyártásnak, stb. A napraforgóhelet igen sokféle módon lehet felhasználni. Gyakori panasz a napraforgó-termesztőnek a *szár elágazása*. A gazdasági szakírók egy része a napraforgó-szár elágazását könnyen orvosolható tulajdonságnak tartja. Szerintük egyszerűen elkerülhető, ha a napraforgót szűk-állásban neveljük fel. Nem kell hangsúlyoznunk, hogy ez merőben téves megállapítás! A napraforgó szárának elágazása öröklött tulajdonság, amelyet nem lehet természetstani fondorlatokkal megakadályozni. A növény-nemesítőnek törekednie kell arra, hogy fajtája lehetőleg ne ágazzék el. Ezt pedig esakis céltudatos nemesítéssel tudja biztosítani.

A szár elágazásának igen sok gazdaságilag jelentős következménye van. Legfontosabb közöttük az egyenetlen virágzás és az egyenetlen érés. Emellett azonban más hátrányai is vannak, pl. nagyobb molykár, nagyobb talajszarolás, stb. A termesztők a napraforgó elágazása ellen a „fattyazással” védekeznek. Az oldalhajtásokat zsege korban lemetszik. Ez azonban csak tüneti kezelése a dolognak. Az elágazó napraforgó tulajdonságát attól függetlenül átörökíti szomszédai-

²⁾ Knapp O: Sonnenblumenzüchtung in Ungarn. D. Züchter, XII. Jhg. p. 193. 1940.

nak utódaiba is az idegen megporzás segítségével és így az elágazók száma a következő esztendőben tetemes mértékben szaporodik. Hasztalan gyűjt a termesztő a „bölcsék tanácsa” szerint az el nem ágazó egyénekről, mégis a következő esztendőben szép számmal ágaznak el napraforgói.

16. sz. kép. A fészkepikkelyek rőborúlnak a napraforgó-tányérra.

A bajon csakis a nemesítő segít. A napraforgó-fajtát el nem ágazónak kell nemesíteni. A napraforgó nemesítésének nehézségei miatt természetesen csak fáradságos munkával sikerül a nemesítőnek fajtáját el nem ágazóvá tenni. Az 1943. évben végzett fajtaösszehasonlító kísérleteimből

17. sz. kép. Előnyös fészkekállás.

kítunt, hogy a kísérletbe felvett 10 nemesített napraforgó-fajta között csak egy volt, amely nem ágazott el. A többi fajták parcelláiban az elágazás 07–63% között ingadozott. Gyakorlatilag ezt az értéket tűrhetőnek kell elfogadnunk az elágazás értékelésekor és az ilyen fajtát már jónak lehet minősíteni. Kétségtelen, hogy a *legjobb fajta nem ágazik el.*

A napraforgó nemesítésében fontos szerepe van a *levélzet alakulásának* is. A jól fejlett, erő-

teljes levélzet megfelelő asszimilációs-felületet biztosít, ennek pedig jelentős hatása van a termés mennyiségére is. A nemesítőnek törekednie kell, hogy nemesített napraforgó-fajtájának jól fejlett levélzete legyen. Megfigyeléseim szerint igen jó fajtajellegnek bizonyult a *fajták levélzetének alakulása*. A levélalak, a lemez esücsa, széle, él és válla jól megfogható tulajdonságokat ad a nemesítő kezébe.

Gyakorlati szempontból nagy jelentősége van a *fészkek* alakú tulajdonságainak. Hiszen ez a hordozója a termésnek. A jó napraforgó-fajtának széles, kerek, szabályos fészkei (tányérai, fészektányérai) vannak. A *fészkek átmérője* általában 10–40 cm között ingadozik, azonban lehet 70 cm átmérőjű is. Legjobb, ha a nemesített fajtának fészkei 30–40 cm átmérőjűek. A tányér átmérője mellett fontos annak megfelelő *vastagsága és szöveti szerkezete*. Ezeknek különösen nagy jelentősége van az éréskor. A nagyon vastkos, tömörszövetű tányérok nehezebben száradnak és így könnyen penészedhetnek. Ügyelniünk kell azonban arra is, hogy az érés folyamán a fészkek káros eltorzulást ne szenvedjen. Gazdaságilag igen rossz alakulás az, ha a fészkek erősen domború vagy diplomata-kalaphoz hasonlóan háromszögletűvé lesz. Ez esetben nagyobb madárkárrel kell számolnunk. A tányér kívánatos alakja gyengén homorú, vagy általában sík, legfeljebb kissé domború. A tányér általában sík, legfeljebb kissé domború. A tányér általában sík, legfeljebb kissé domború. A tányér általában sík, legfeljebb kissé domború. A tányér általában sík, legfeljebb kissé domború.

A fészkek belsejében a kaszatok többnyire lédűek. A nemesítőnek törekednie kell arra, hogy a tányérban *kevésbé legyen a léha* termésék száma és több a jól fejlett, erőteljesen duzzadt kaszattermés. Figyelemreméltó a fészkek peremén elhelyezkedő *fészkepikkelyek alakulása*. Igen előnyös, ha a fészkepikkelyek az érés folyamán rőborúlnak a fészkek peremére. (16. kép.) A napraforgó fészkevirágzata az erőteljes szár esücsán végülön helyezkedik el. A virágzat virágzásának végéig mereven felfelé áll és a virágokkal borított felületét a nap felé fordítja. Az érés folyamán azonban a *fészkek állását megváltoztatja* és kisebb vagy nagyobb mértékben lehajlik, lekonyul.

Gazdaságilag legelőnyösebb az a fészkekállás, amikor a napraforgó-tábla valamennyi egyénének erőben levő vagy már érett fészke erősen lehajolva felületével a talaj felé tekint. (17. kép.) Ilyen esetben a legkevesebb madárkárt észlelték. Gondosan kell azonban ügyelnünk arra is, hogy a legfelső levélről a fészkek eléggé távol álljon, mert ez esetleg megfelelő letelepédési helyet ad a madaraknak, ahonnan ügyesen kivetik az érett termésüket. A nemesítő arra is törekedjék, hogy a fészket tartó utolsó szártag eléggé hosszú és erőteljes legyen, hogy a lekonyult virágzat ne boruljon a legfelső levél fölé. (18. kép.)

Nemesítési szempontból igen nagy jelentősége egyéb alakítási tulajdonságok mellett a napraforgó *kaszattermésének* több tulajdonsága. Mindenekelőtt igen fontos következménye a jó nemesített fajtának az, hogy kaszattjai a tányérban *erősre is eléggé biztosan üljenek*. Így a termés pergése elenyészőben esekély lesz. A nemesítőnek törekednie kell arra, hogy a *művelésüket szorosan fogják körül* a kaszattokat és azok idő előtt ne lazuljanak ki. A *kaszattermésnek nagyságának* adatai annyiban befolyásolják a nemesítés irányát, hogy a hosszabb és szélesebb termésű napraforgó-fajták értékesi célokra jők a zömökebb és keskenyebb kaszattú fajták pedig olajjütésre alkalmasak. Prjanischnikow³⁾ (1930)

³⁾ Prjanischnikow D. N.: Spez. Pflanzenbau. 7. Aufl. Springer, Berlin, 1930.

Egészséges ivóvíz nélkülözhetetlen!

Nyitott kutak vize nem lehet egészséges!
Gondos gazda ügyel jószágának egészségére is és

Eladási központ:
Agrárglobus Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R. T.
Budapest, V., Szent István-körút 12. Telefon: 126-681
Sürgőnyclm: Agrobud, Budapest.

Fluvius

serleges kutat
használ.

Tessék díjtalan ismertetőt kérni.
Gyártja: WEISS MANFRED Acél- és Fémművei R. T., Csepel.

wirth¹⁹⁾ (1922) és mások megfigyelése szerint a mesterséges önmegporzásra a napraforgó nagyfokú meadóssággal válaszol. Fruwirth önmegporzása esetében 30% sulyaranyu magvas és 40% sulyaranyu lena termett talait. Wagner²⁰⁾ (1932) vizsgálataiból kiderült, hogy a napraforgó nem olyan nagy mértékben meadó az önmegporzásokor, mint azt régebben Fruwirth, Shutt és Jones gondolta, sőt reményét is kifejezi, hogy megvan a lehetősége az öntermékenyülő napraforgó nemesítésének. Feltevéset Platschek²¹⁾ (1921) vizsgálatai is megerősítik. Platschek ugyanis azt tapasztalta, hogy a napraforgó öntermékenyítősekor háromféle életlani típust lehetett elkülöníteni: 1. teljesen meadó, 2. gyengén termékeny és 3. nagy mértékben termékeny napraforgót. Felhívja tehát a nemesítők figyelmét, hogy ezt a szempontot is vegyék figyelembe. Így van lehetőség öntermékenyülő napraforgó fajta előállítására. Fleischmann (1943) a novemberi szakülésen be is jelentette, hogy sikerült öntermékenyülő napraforgót találnia, amelyet már elszaporításra ki is adott. A termékenyülési viszonyok figyelembevétele a fajta bőtermősége szempontjából is fontos. Az a fajta, amelyben nagyfokú termékenyülési zavarok vannak kevesebb fog teremni, mint a másik, ebből a szempontból kifogástalan napraforgó.

A napraforgó melegebb éghajlatú vidékek növénye. Fejlődéséhez mintegy 2600–2850 C° megleghenyűsre van szüksége. Korán tehát vetni nem lehet, meg kell várni, amíg a talaj kellően felmelegedett. A későbbi vetés miatt inkább a rövid tenyészidő napraforgók válnak be hazánkban a legjobban. A nemesítéskor tehát nagy gondot kell fordítani a fajták koraiságára. A napraforgó tenyészideje 125–185 nap között ingadozik. A tenyészidő határértékein belül az egyes fajtákat három csoportba oszthatjuk:

1. Rövid tenyészidőjű, korán érő fajták. Tenyészidő 125–145 nap. Az érés augusztus második felében, szeptember elején következik be.

2. Középső tenyészidőjű, közepesen érő fajták. Tenyészidő 145–165 nap. Az érés ideje szeptember hónap.

3. Hosszú tenyészidőjű, későn érő fajták. Tenyészidő 165–185 nap. Az érés októberben várható.

A hazai napraforgó-nemesítőknek tehát arra kell törekednie, hogy a fajtája az első két tenyészidőcsoportba tartozzék. A későn érő fajták nálunk bizonytalanul teremnek, azok melegebb vidékekre valók. A napraforgó sikeres termesztését nagymértékben befolyásolják a növényi betegségek és a különböző kártevők. A betegségek és a kártevők ellen ma már a nemesítés ad hatásos és költségmentes védekezést. A napraforgót a betegségek és a kártevők pusztításaival szemben ellenállóvá kell tenni. Az eddigi eredmények is biztató jelenségek. Az orosz nemesítők a fitomelan-reteges napraforgó nemesítésével a napraforgómolyok ellenálló fajtákat kaptak. Szzyperow²²⁾ orosz nemesítő a páncélréteges napraforgót a napraforgórózsával (*Puccinia Helianthi*) szemben is ellenállónak akarta kinemesíteni és ezért a rozsdellenálló *Helianthus argemophyllus* A. Gray. napraforgófajjal sikeresen keresztezte. Szzyperow és a többi orosz nemesítők igen figyelemreméltó eredményeket értek el a rozsdellenállósággal kapcsolatban. Ugyanezért nekik

¹⁹⁾ Fruwirth C.: Handb. d. Landw. Pflanzenzüchtung. Bd. II. Anf. IV. Parey. Berlin 1922.

²⁰⁾ Wagner S.: Ein Beitrag z. Züchtung d. Topinambur u. z. Kastriation bei Helianthus. Ztschr. f. Züchtung. Bd. XVII. p. 563. 1932.

²¹⁾ Platschek E.: Inzucht i. d. Anwendung z. Selektion d. Sonnenblume. Journ. f. exp. Landw. im Südosten d. europ. Ruszland. T. 4. p. 120. 1927.

sikerült előállítani a szador-ellenálló (*Orobancha ramosa*) napraforgófajtát is. A betegséggellenállóság kérdését tekintve a hazai nemesítők előtt még nagyon sok tennivaló áll és a napraforgó nemesítésekor ezekre a tulajdonságokra is nagyon figyelemmel kell lenniük.

A napraforgó-nemesítőknek tekintettel kell lennie fajtátlani szempontokra is. Nem mindegy, hogy a nemesítés milyen anyagból indul ki, a nemesítő milyen napraforgófajtát használ fel munkálataihoz. A nemesítés kezdetén meg kell állapítani a rendelkezésre álló napraforgófajták alaklani és életlani tulajdonságait, mert csak így tud válogatni megfelelő anyatóveket. A nemesítés kezdetén el kell döntenie, hogy a nemesítés célja étkezési vagy olaj-napraforgó előállítás. Eszerint kell megválasztania a fajtát a nemesítéshez. Scheibe²³⁾ (1938) tanulmánya elején megjegyzi, hogy minden kereskedelmi napraforgófajta genetikailag heterogen anyag, amelyből a megfelelő alakokat gondos nemesítéssel el lehet különíteni. Prjanischnikow²⁴⁾ (1930) a termesztett napraforgókat különböző fajták keverékeinek mondja. Szerinte a kölesönös megporzás miatt minden napraforgó-egyen nagyon bonyolult fajtaötvetet is. Ez a tény azonban kiindulópontja a nemesítésnek. A nemesítő tehát alapanyagul olyan kereskedelmi vagy tájfajtát vehet, amelyben a céljainak legjobban megfelelő tulajdonságok rendelkezésre állanak.

A nemesítők munkája során figyelembe kell vennie a tulajdonság-viszonosságokat is. Ezeket értékesen aknázhathja ki. Fruwirth¹⁹⁾ (1922) szerint ilyen viszonság pl. a későnérés — hosszú tenyészidő — magas termet — bőtermés, továbbá a koránérés — rövid tenyészidő — alacsony termet, stb. A szakirodalomból kitűnik, hogy a napraforgó tulajdonság-viszonosságainak tanulmányozása még a kezdet-kezdetén áll. A kutatók csak néhány szembenálló viszonságra figyelték fel. A nemesítőknek azonban munkája érdekében erre is nagy gondot kell fordítania.

Az elmondottakból kitűnik, hogy a napraforgó nemesítése nem könnyű feladat. Ha a nemesítő munkája során figyelemmel kíséri a felsorolt szempontokat, sőt azokat értékes megfigyeléseivel ki is egészíti, nem kétséges, hogy a magyar mezőgazdaság számára új, értékes napraforgófajtát fog előállítani. A napraforgó-nemesítés is, mint minden nemesítő munka, a termesztett növények tökéletesítését tűzi ki céljává, ennek viszont legnagyobb hasznát maga a mezőgazdaság látja.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY ÉS GYÓGYÁSZAT.

Rovatvezető: Manninger Rezső dr.

A foszforos gyujtóbombák okozta égési sebek kezelése.

Írta: Mócsy János dr. egyetemi ny. r. tanár.

A foszforos gyujtóbombák és gyujtókanak tartalma szélfröccsenve nemesak minden éghető tárgyat meggyújt, hanem emberen, állaton egyaránt égési sebeket is okoz. Ezek a sebek önmagukban — jlesztő voltak ellenére, eleinte égő, később csak a sötétben villódzó fölületükkel — mint égési sebek nem esznek súlyos beszámítás alá, mert a foszfor aránylag alacsony hőfokon ég, s még az egészen kiégett foszforos seb sem okoz olyan mély sebet, mint amilyent pl. tüzes vas vagy a gyujtóbombák másik faja, a termitbomba, igen magas hőfokon izzó,

lolyékony fémnyaga. A foszforos sérülések az ad különös jelentőséget, hogy a sebben maradt foszforrészekék a seb gyógyulását igen nehezítik, s a foszfor fölszívódva általános mérgezést is okozhat.

A foszforos gyujtóbombák töltetének főanyaga egy foszfor-benzol-gumi-keverék, amely a bomba robbanása után számtalan cseppben messze szétfröccsen, s még függőleges falakon is jól megtapad és lángalobban. A foszfornak az a tulajdonsága, hogy ha vízzel, homokkal, stb. el is oltják, mihelyt újra levegő jut hozzá, füstölni kezd és újra lángalobban. A foszforral fertőzött seb is, ha nem ég is a szó közönséges értelmében, a sötétben világít, villódzik.

Mint hogy a test felületére került foszfort a sebből mosással, súrolással nem lehet egészen eltávolítani, a foszfor-sérülések mindig igen súlyos beszámítás alá esnek, hacsak nem történik gondoskodás a sebben levő foszfor ártalmatlanná tételéről. Ennek egyszerű és biztos módja a következő: a sebet 1–2 percbe be kell áztatni 5%-os rézgálicoldatba, vagy legalább is néhány percbe be kell fedni ilyen oldattal bőven átitatott vattával. Utána a seb kenőccsel bekenhető, vagy beköthető. Ha a seb a rézgálicos kiáztatás után megfedekezik, az annak a jele, hogy foszfor volt benne, s így a rézgálicos kezelés valóban megokolt volt.

Tartsunk tehát készenlétben mindenféle könnyen hozzáférhető helyen 5%-os rézgálicoldatot a következő felirással: 5%-os rézgálicoldat, foszforos gyujtóbombák okozta sérülések kimosására. Mint hogy nem tudhatjuk, mikor lehet rá szükség, már jó előre tanítsunk ki minél több embert az egyébként veszedelmes foszfor-sérüléseknek erre az egyszerű és biztos kezelési módjára.

GAZDASÁGI GÉPESZET.

Rovatvezető: Káncz Eds.

Az aratógépek karbahelyezése.

Írta: Thóbiás Gyula dr. földhírtokos.

A mezőgazdaság időszerű kérdései körében kétségen kívül az aratógépek karbahelyezése elsőrendű fontosságú. Kulín István kamarai igazgató által a „Köztelek” hasábjain felvelet javaslat nemesak felmérhetetlenül nagy jelentőségű, de a gazdák széles rétegeinek osztatlan helyeslésével is fog találkozni. Feltétlen méltánylást érdemel az az elgondolása is, hogy az aratógépeket kiszolgáló munkás a „géparatás költségéből reá eső résznél megfelelő népszám teljesítésére volna kötelezendő”, viszont a géppel aratott területről is csorbítatlantul megkapná az aratórészt.

Hazánk mezőgazdasági termelésének egyik legnehezebben megoldható problémája: a gépesítés. A közel- és távolmúlt évtizedek gazdasági válságainak műveleti terményeink nagy termelési költsége volt egyik főokozója, s az viszont abból származott, hogy gazdálkodásunk csaknem kizárólag kézi erőre volt beszerelve. Míg a hazánknál nagyobb termésátlagú nyugati országokban a mezőgazdasági üzemeknek gépekkel való felszerelése már a múlt század végső évtizedeiben bekövetkezett, addig Magyarország mezőgazdasági üzemrendszerében továbbra is nagyrészt megmaradt az emberi és állati erejű munka. A gépi munka bevezetése esetén is lehet maradéktalanul teljesíteni a szociális szempontokat. Mezőgazdálkodásunkra súlyos teherként leködt rá a magas földjáradékon kívül a termelési költségek nöttön-növtő tömege, amely elnyelte a jövedelmezőség jórészét. A mezőgazdasági munkaskérdéseknek sok része maradt megoldatlant. Ezzel majd a „Köztelek”-ben külön cikk keretében óhajtok foglalkozni.

Kulín István gondolata elsősorban azért megvizsgálásra méltó, mert az aratógépek alkalmazásá-

Ez a védjegy
a növényvédőszer-csomagon

20 éves

tudományos kutatás, gyakorlati kísérletek és gyártási tapasztalatok eredményeit jelenti

KIL-KIL

porozószer

FÖLDIBOLHA ELLEN.

Korlátolt mennyiségben kapható!

Földibolha

a fiatal len- és répanövények pusztítója

ARZOLA (VEGYÉSZETI KFT.)
BUDAPEST 4. POSTAFIÓK 180.

GYÁRAK:

Budapest, XIV., Nagy Lajos király-útja 157.
Rákospalota, Mogyoródi-út 42.

os sérülésnek az ad
ben maradt fosz-
igen nehezítik, s a
gézést is okozhat.
títenek főanyaga
amely a bomba
ben messze szét-
is jól megtapad és
tulajdonsága, hogy
ják, mihelyt újra
újra lángalobban.
nem és is a szó
világít, villódzik.
került foszfort a
ehet egészen eltá-
dig igen súlyos
történi gondos-
atlanná tételéről.
a következő: a
5%-os rézgálic-
y percre be kell
váltával. Utána
köthető. Ha a seb
feddik, az annak
így a rézgálicos

mindenféle köny-
rézgálicoldatot a
dicolodot, foszforos
dsdra. Minthogy
szükség, már jó
bert az egyébként
erre az egyszerű

ESZET.

helyezése.

rtokos.
rdései körében
helyezése első-
marai igazgató
veletl javaslat
ntőségű, de a
helyezésével is
ást érdemel az
eket kiszolgáló
ea eső résznek
a kötelezőndő".
s csorbítatlanul

enek egyik leg-
: a gépesítés.
zdasági válsá-
termelési költ-
ont abból szár-
saknem kizá-
g a hazánkénál
rszágokban a
való felszere-
eiben bekövet-
zdasági üzem-
t megmaradt
gépi munka
anul teljesíteni
lálkodásunkra
földjára dekon
nővő tömege,
szét. A mező-
része maradt
k"-ben külön

tu azért meg-
alkalmazása.

han rejll óriási köz- és nemzetgazdasági előnyököt
a szociális szempontok észszerű alkalmazásával
kívánja összhangba hozni. Az aratógépek ilyen
módon való alkalmazását 20 évvel ezelőtt magam
is megkíséreltem, az aratási szerződésben kiköelve.
Ezzel célom az volt, hogy a kalászosok szemper-
gését az idejében való kaszálással megelőzzem, de
a munkások idegenkedése következtében annak
gyakorlati kivételére nem került sor, noha arató-
részüik élvezésétől sem estek volna el. Az aratógépek
fent vázolt alkalmazásával egyetértve, néhány
gondolatot kívánok felvetni a gyakorlati végrehaj-
tás tekintetében.

Szükségesnek tartanám, hogy a földmű-
velésügyi kormány ezügyben olyan rendeletet
adjon ki, amely kimondaná, hogy a vármegyei
gazdasági felügyelők felügyeletével, ellen-
őrzésével a járási gazdasági felügyelők az
arató- és fűkaszálógépek 10—14 napon belüli
összeírását (villámkataszter) készítsék el. A járási
gazdasági felügyelők elismert szakképzett gépészek
bevonásával jegyzőségeinkint, de községről-községre
járva személyesen a helyszínen vennék jegyzékbe
a járáruk területén felfalálható összes említett gépe-
ket. Kimutatásba foglalják, s ebbe felvennék:
1. a géptulajdonos nevét és lakhelyét, 2. földbirto-
kának nagyságát, 3. azt a körülményt, hogy bérle-
mény vagy házikelésű-e a birtok, 4. a bevetett
ősi és tavaszi kalászosokat, 5. a gép rendszerét,
rövid leírását és végül 6. a hiányzó alkatrészek
pontos leírását mintakönyvi megnevezésük és betűk
feltüntetésével. Minden géphez a gyárak által adott
üzemleírások, alkatrészárjegyzékek, amelyeket a gaz-
dasági irodák meg szoktak őrizni, nagy segítséget és
gyors áttekintést biztosítanak. Az aratógépeknek
15 nagy szerkezeti részük van, s ezeken belül az
apró alkatrészek száma 430—450 körüli. A leg-
nagyobb a kéveköti-aratógépek alkatrészeinek
száma, míg a marokrakóké jóval kevesebb. A zsinég-
beszerzés lehetetlen volna miatt csak a marokrakó-
berendezésekig kellene menni az alkalmazás, illetve
üzembelyezés terén.

Hozai gazdaságainkban tároló aratógéptípusok
kivétel nélkül mind régi rendszerűek. Külföldön
már óriási a haladás ezen a téren, főként Ameriká-
ban, az aratógépek hazájában. Nálunk a gazda-
ságok részére történő tömegesebb beszerzés még az
első világháború idejére esik, tehát harminc évvel
ezelőttre, s így még ha a jelenlegi háborús helyzet
lehetővé is tenné, amiről szó sem lehet, akkor sem
lehetne a legtöbb aratógéphez külföldről alkat-
részeket behoznunk. Például annakidején a Magyar-
országi Nemzetközi Aratógép Társaság által impo-
rtált aratógépek között volt főbb német, angol,
amerikai és osztrák típus, s ez utóbbihoz soroló-
ók és hatlábas „Improved Plano“ aratógéphez már
régóta nem lehet alkatrészt kapni.

A járási gazdasági felügyelők által készített
aratógép-katasztereket a vármegyei gazdasági fel-
ügyelők a földművelésügyi minisztériumba felter-
jesztenék. A földművelésügyi kormányzatunknak
intézkednie kellene, hogy Budapesten néhány na-
gyobb gyár elegendő nyersanyag azonnali kiutalása
után hozzájárasson az összeírás alapján hiányzó
alkatrészek gyártásához, amelyeket 15—20 vidéki
gépgyáros útján lehetne községi bizonyítvánnyal
igszolt aratógéptulajdonosok között közvetlenül,
az Anyaghivatal kikapcsolásával, fergalomba hozni.
A fűkaszálógépekre szerelendő pótfelszerelést is ezen
az úton kellene előállítani és árusítani. Közel három
hónapi idő áll rendelkezésre az aratás megkezdéséig
és ezalatt az előadott tervekét van idő kellő előre-
látással és a halogatás kiküszöbölésével a gyakorlati
életbe átültetni.

Tudomásom szerint csak az 1935. évi általános
mezőgazdasági statisztikai felvétel adatai alapján

áll rendelkezésünkre ezidőszert az arató- és
kaszálógépek száma. Ezek szerint: 6286 kaszálógép
és 5593 aratógép volt nyilvántartva hazánkban.
Az arató- és terménybetakarítógépek: 30,167 da-
bos számából a kaszálógépekre 20,8%, míg az arató-
gépekre 18,3% esett. Feltételezve azt, hogy e fajta
gépek csak közép-és nagybirtokokon vannak haszná-
latban, illetve tárolva, a 100 kat. holdon felüli
közép- és nagybirtok 12,873 fejszámának alapul-
vételével minden második gazdaságra jutott egy
aratógép és egy fűkaszálógép. Ha összevesszük a
két fajta gépet, akkor minden gazdaságra jut átlag
egy darab. A valóság természetesen más eloszlást
mutat, mert körülbelül 5—600 kat. holdas az az
üzem, ahol már átlag egy darab van belőlük, másod-
szor, meri nem pusztán a gazdaságok fejszáma adja
az áttekintést, de bizonyos birtokterületoportokra
vonatkoztatott (például 200—500, 600—1000 kat.
hold, stb.) gazdaságfejszám ad áttekinthető képet
az elterjedtség lényegesen mérvéről. Ez adatok egyé-
ként is még a trianoni országunk területére vonat-
koznak, az országagnagyobbodás folytán valószínűleg
20—25% emelkedést fog mutatni az arató- és fű-
kaszálógépek száma.

Külön pótrrendelettel kellene a földművelésügyi
kormányzatnak szabályozni az aratógépek igénybe-
vételével kapcsolatos aratási, hordási, asztogalási
munkák végzéséért fizetendő béreket az 1940. évi
XV. t.-c. határozmányai alapján.

A jelenlegi háborús állapotok közepette két-
szeresen fontos, hogy munkaerőben ne legyen hiány
és szükségképpen a munkásokban felmerülő hiány-
nyok éppen azokon a birtoktesteken volnának meg-
felelően és észszerűen pótolhatók gépi erővel, amelyek
hadi és közellátási szempontból különösen nagy-
jelentőségűek.

GAZDASÁGI IPAR.

Rovatvezető: Hérics-Tóth Jenő dr.

Tapasztalatok a cukorcirok ipari felhasználásáról.

Írta: Borissza Ferenc okl. mezőgazd.

A cukorcirok ipari felhasználásával kaposo-
latosan napvilágot látott cikkek és értekezések
nagy része még kellő hazai tapasztalat nélkül ké-
szült, hisz csak az idei esztendőben volt mód
szélesebbkörű tapasztalatok gyűjtésére. Termesz-
tési körülményei már nagyrészen ismeretesek,
bár itt is több kérdés vár tisztázásra, de a fel-
használás körül olyan sok az ellentmondó véle-
mény, hogy feltétlenül érdemesnek látszik a leg-
utóbbi termelési év tapasztalatait röviden össze-
foglalni.

A következőkben csak az ipari feldolgozással
és az ezzel kapcsolatos tényezőkkel kívánok fog-
lalkozni, így a letakarítás idejével, valamint a
szörp-, szesz- és szárítóipari tapasztalatokkal.

A letakarítás.

A legtöbb vitára talán a letakarítás (száravágás)
időpontjának megállapítása ad okot. Az eddigi
vélemény*) (és tapasztalat?) szerint a feldolgo-
zás és hasznosítás szempontjából nem lényeges
körülmény, hogy mikor vágjuk le a szárat, vagy
a levágott szárat a feldolgozás előtt meddig tá-
roljuk. Egyesek szerint a szár akár a tél végéig
lábon maradhat.

Az ezzel kapcsolatos vizsgálatok teljesen ellen-
tées eredményre vezettek. Ugyanarról a táblá-
ról begyűjtött szárból sajtolt lé szárazanyaga
november elején 18—20% volt, december elején

*) L.: Bergandy Sz.: „Mezőgazdaság” 1943. 1. sz.

már csak 14% körül mozgott, míg a januáriaké
már szinte kivétel nélkül 10% alatt maradt, a
cukorvesztés körülbelül 50—80%. Ugyanígy
csökken a levágott és kévében elraktározott szár
cukortartalma is.

A cukormennyiség csökkenésén túl a lé minő-
sége is romlik. Míg az október elején sajtolt lé
kissé fűzű, tehát a szár még éretlen volt, addig
a decemberben és még később letakarított szá-
rakkól sajtolt levek már mindig tartalmaznak
egyéb, rendszeren hibás erjedésből származó, kel-
lemetlen ízanyagokat, amelyek a szörpben ter-
mészetesen még koncentráltabban jelentkeznek.

Az előző évek más tapasztalatait valószínűen
a tavalyi ősz rendkívüli időjárása zavarta meg,
ez rontotta le a lábonmaradt cukorcirok értékét.
A novemberi egyetlen fagyos éjszaka a növény
életműködését megállította, cukor ezután már nem
termelődött, a későbbi hol meleg, hol esős-ködös
időjárás pedig az autooxidációs és mikroorga-
nizmusok okozta cukoromlásnak ideális körü-
lményeket teremtett. A későbbi fagyok után lát-
tunk olyan szárazakat, amelyekben már lábon meg-
indult az erjedés. Oka az volt, hogy a szár sző-
vele a fagy hatására megrepedezett és a rajta
élő mikroorganizmusok kedvező életkörülmények
közé kerülve, szaporodni kezdtek. Az ilyen szár-
ból sajtolt lében sokszor csak 1—2% cukor mellett
tekintélyes mennyiségű alkohol, ecetsav és tej-
sav fejlődött, amely teljesen használhatatlanná
tette a levét bármily további feldolgozásra.
Cukor már jelentéktelen mennyiségben maradt,
tehát szörpkészítésre alkalmatlanná vált, de pá-
liukafőzésre sem volt használható, mert az alko-
hol és cukor nagyrésze szerves savakká ala-
kult át.

Ezek alapján megállapítható, hogy a letakari-
tásnak lehetősen viaszéréskor, vagy — ha magot
nem kötött — legkésőbb november végéig meg-
kell történnie. Ugyanilyen fontos, hogy a levá-
gott szár a lehető legrövidebb idő alatt feldolgo-
zásra kerüljön. Ezek a levek a különböző derítési
eljárásokkal sikerrel kezelhetők és belőlük kris-
tálytisztá, fényes (blank) szörp készíthető.

A később vágott és fagyott, vagy a raktározás
során befűldezt szár leve már sötétebb színű, kel-
lemetlen ízű, természetesen a belőle készült szörp
is gyengébb. Másik nehézség, hogy az eddig hasz-
nált derítési eljárások egyikével sem kezelhető
eredményesen.

A levágott szár sok helyen befűldezt és elpusz-
tult. A szár nagy nedvességtartalmánál fogva
tényleg hajlamos a befűldeésre, ennek elkerü-
lése végett legalkalmasabb felállított és lazán
összerakott kévékben tárolni. Ezenkívül megfe-
lel, különösen rövidebb időre a keresztben ra-
kott kévékből készült laza asztag is, ha azt csak
olyan szélesre rakjuk, hogy a levegő jól átjár-
hatja.

A szörpkészítés.

A feldolgozási munkákat nagymértékben hát-
raltatta a berendezések elégtelensége. A meglévő
hengersizetők nagyrésze kezdetleges és gyenge
volt, már az első üzemnapon esődöt mondott,
vagy a lényeredék volt olyan rossz, néha 20%-on
aluli, hogy a munkát szinte hiábavalóvá tette. Az
állandó javítás és alkatrészcsere nyújtotta fő-
ként ennyire ki a feldolgozási idenyt, valamint
az, hogy a sajtók teljesítőképessége a termelt,
vagy vásárolt szörpmennyiséghez képest még ak-
kor is kicsi volt, ha az a várt eredménnyel mű-
ködött volna. A hengersizetők alig egy-két váll-
latnál működtek kifogástalanul, legalább 40%-os
kitermeléssel, de még ezeknél is volt zökkenő. A
szőlőgazdaságokban használatos folytonos műkö-
désű csigasajtók egyáltalán nem váltak be.

Ók!
Ók!
432
EN.
atató!
útja 157.

Nem titok mit ketten tudnak!

EZER ÉS EZER GAZDA TUDJA
PORZOL-PORPÁC
A JÓ TERMÉS TITKA!

ARZOLA-VEGYÉSZETI K.F.T. BUDAPEST 4 POSTAFIÓK 180

Az ebek vezettség elleni oltásának díja.

A földművelésügyi miniszter 257.841. számú rendeletével kimondta, hogy addig is, míg az egyes törvényhatóságok szabályrendeletileg szabályozzák Budapestre és a többi törvényhatóságokra vonatkozóan, az ebek vezettség elleni kötelező oltását végző állatorvos a következő díjakat számíthatja fel:

a) Ha az eboltás az eb birtokosának lakásán történik, egy-egy eb beoltásáért a netán felmerülő útiköltségen kívül 4.— P látogatási díjat és 30 fillér oltási díjat, vagyis összesen 4.30 P;

b) ha az oltás az állatorvos lakásán, rendelőjében, vagy hivatalos helyiségében történik, egy-egy eb beoltásáért 2.— P látogatási díj és 30 fillér oltási díj, összesen 2.30 P jár;

c) ha ugyanannak a birtokosnak ugyanazon alkalommal több eb kerül beoltásra, a látogatási díj csak egyszer fizetendő, az oltási díj pedig ebenként külön 30 fillér.

A belföldi távbeszélőforgalom korlátozása.

A 213.700. számú kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri rendelet március 30-tól kezdve felfüggesztette a belföldi távolsági távbeszélőforgalomban az azonnali és az igen sürgős távolsági magántávbeszélőket. A belföldi forgalomban a közönséges állami beszélgetések kapcsolása a sürgős hírlapi és magánbeszélgetéseket megelőző sorrendben történik.

A gazdaközönség köréből.

Szójatermesztés — pogácsa-já randóság.

A termelt szója után az első években 50% pogácsát kapunk vissza, az 1943-ban termelt után már csak 40%-ot, az 1944-ben termelendő után pedig már csak 30% olajpogácsa fog járni a 3770/1943. M. E. számú rendelet 14. §-a értelmében.

Az a kérdés, hogy mi indítja a gazdát elsősorban a szójatermesztésre, már évekket ezelőtt felmerült a „Köztelek” hasábjain. Akkoriban az volt a meglehetősen egyhangú vélemény, hogy a szója nem jó elővetemény, későn ér be és a termése bizonytalan.

Az utóbbi évek arról győzték meg a gazdát, hogy a három hátrányos tényező közül csak az igen késői érést sikerült részben nemesíteni, részben a késői érésű fajta kiseljelezésével — jórészt — megszüntetni. A másik két hátrányt nem, sőt a termés bizonytalansága még inkább beigazolódtott azokon a vidékeken is, amelyek termesztésére alkalmasak.

Még egy újabb felmerült nehézséget sem szabad elfeledni, még pedig azt, hogy az aratók szoktak lemaradni, mert kötözéskor igen szaggalja a ruhát, hogylábra rakva pedig, ha eső ér, nem lehet kivárni megszáradását, kővébekötés nélkül pedig cséplése hosszadalmas.

Mi, javíthatatlan szójatermelők, mégis miért akarunk hívek maradni hozzá? Változatlanul a pogácsájáért, mert az verhetetlenül a legbővebb és hangsúlyozottan a leghatékonyabb fehérjeforrás.

Ezzel szemben az 1943-ban termelt szója után, ismeretlen felsőbb rendelkezésre hivatkozva, korpát kínálnak helyette, vagy pedig — későbbi időpontra — extrahált napraforgódarát.

A fent hivatkozott rendelet 14. §-ának 3. bekezdése szerint a jövőben termelt olajmag után ugyanolyan fajta olajpogácsa jár vissza, ha ezt nem volna lehetséges kiadni, ennek belső értékével arányban áll, más ipari abrakot kell kiszolgáltatni. Ez lenne a legkevesebb, ami szerintünk a múlt évben termelt szója után a gazdát megilletné.

Még ha mennyiségben meg is kapjuk a szója után várható fehérjét, természetességét és hatékonyságát a helyette kapott abrak úgysem pótolja. Legyünk tárgyilagossak és ismerjük el, hogy részben a tehenészeteknek kívánják a termelőktől megvont abrakot juttatni. Ezt megértjük. De miért nem azok kapják a korpát? Vajjon jut-e majd olajpogácsa részükre, ha a szójatermesztés ez okból kifolyólag csökken?

A hadigazdálkodás is iparkodik — a szójában rejlő értékeit felismerve — minél nagyobb mennyiségű szójalisztezhez jutni.

E nagy és fontos szükségletek kielégítése érdekében mi serkentheti a gazdát a szója fokozott termelésére? Sem az ára, sem a pontszáma — aránylag — nem különös vonzóerő.

Ezzel oda is értünk, amit sorainkkal — mi, akik változatlanul bíznunk a szója jövőjében — elsősorban elérni akartunk: minden előnyt bizto-

*) Az állati termelés fenntartásához fűződő fontos érdekre való tekintettel intézkedett a kormányzat úgy, hogy az olajosnövénytermelők a megfelelő olajpogácsa-mennyiségnek csak egy részét kapják vissza. Amennyiben tejtermelési vagy egyéb célból fehérjedús ipari abrakakarmányra van a gazdaságnak szüksége, ezt a termelés, illetve állatlétszám arányában igényelheti. A teljes pogácsajárandóság visszafizetése esetében könnyen előfordulhatna, hogy egyes gazdaságok igazánlatoskál etetének fehérjedús abrakot, ugyanakkor pedig a tejtermelés és a vendéglátás felvétele minimális szükséglete sem lenne kielégíthető. (Szék.)

sítani kell a jövő szójatermelőjének. A pogácsa-mennyiségét legalább az 1943. évi mennyiségben (40%) kell megállapítani, biztosítva azt, hogy a hadsereg szükségletén felüli szójadarát a termelője kapja, ha pedig ez nem lehetséges, a helyette kapott ipari abrak álljon arányban a szója belső értékével.

Ez a legkevesebb, amivel a kormányzat a szója vetésterület további csökkenését megakaszthatja, sőt növelheti.

Mohács-sziget.

Csanádi László.

Nyissák meg az állatorvosi pályát az érettségizett és képesített gazdák számára!

Írta: Balla István dr. m. kir. gazdasági tanár.

A középfokú gazdasági tanintézeti tanulók körében nagy érdeklődést tapasztaltam az állatorvosi pálya iránt. Nagyon sokan választották volna ezt az életpályát, de köztudomás, hogy csak gimnáziumi vagy reálgimnáziumi érettségivel vesznek fel hallgatókat az állatorvosi szakra. Nem is olyan régen még 6 középiskola is elegendő volt az állatorvosi pályához, ma pedig kizárólag a klasszikus műveltség adhat alapot e pályára. Vajjon mi ennek az oka? Fontosabb-e a nagyobb jártasság a latin nyelvben a műszavak könnyebb megtanulásához, mint a gazdasági előképzés? Aki négy évet gazdasági iskolában töltött el, tudja, hogy milyen feladatra vállalkozik, amikor állatorvosi pályára akar lépni, továbbá olyan alapismereteket szerez, amelyeknek birtokában a szakismeretek megszerzése is nagyon meg van könnyítve számára. Állatbonc- és élettan, általános állattenyésztés, tekmarmányozás, szarvasmarha-, ló-, juh-, sertés- és baromfi-tenyésztés, állategészségügy, gazdasági élettan, gazdasági növénytan és növénykórtan mind olyan tárgyak, amelyek a későbbi tanulmányokat nagyban elősegítik. Ugyanakkor ezek a tárgyak a gimnáziumot végzettek számára teljesen ismeretlenek. De különösen nagy jelentősége van a megfelelő előképzés szempontjából a gazdasági gyakorlatnak, amelyek alkalmával az állatokkal való bánásmódot is elsajátítják a gazdasági iskolák növendékei. A pályaválasztás után mennyivel több esélődésnek van kitéve az a városi ifjú, aki gimnáziumi tanulmányai után a — csak hírből ismert — állatorvosi pályára lép. Nem volna-e könnyebb a szükséges latin nyelvi jártasságot különböző vizsga útján biztosítani, vagy már az egyetemen külön szemináriumokon begyakoroltatni, mint a hiányzó gazdasági gyakorlatot pótolni? Hiszen az állatorvosi és a gazdasági pálya rokonfoglalkozás; nagyon gyakori az is, hogy az állatorvosnak a gazdálkodással is van kapcsolata. Gazdasági képességgel is rendelkező állatorvost szerintem még a gazdaságokban is szívesebben alkalmaznának, mint ehogyan eddig is nagy örömmel vették a két oklevelet (állatorvosi is) megszerzett gazdatiszteteket.

A fiatal, 4 középiskolát végzett tanuló rendszert még nem tudja eldönteni, milyen pályát válasszon. A pályaválasztásra komolyabban általában csak az érettségi előtt gondolnak az ifjak, addig a legtöbb esetben a szülő által gyakorolt befolyás alapján folytatják tanulmányukat. Később sok csalódást okozhat ez ifjúknak, ha ráeszmél, hogy máshoz van kedve, mint amire a végzettsége alapján készült. Sőt, nagyon meg van nehezítve az elkövetett hibák kiküszöbölése, a hiányok pótlása. A különböző érettségi megszerzése az egyes szakirányú iskolák végzett növendékei számára úgy szólóan ki van zárva, ha van is lehetőség, akkor pedig anyagi téren igen nagy áldozatokat kell hozni, amit esetleg még több évi idővesztés is súlyosbíthat. Kétségtelen, hogy a különböző felsőbb tanulmányok más és más előképzést igényelnek, de ezeknek az alapoknak a megszerzése egy szorgalmas és kiváló képességű érettségizett ifjú számára szerintem nem okozna áthidalhatatlan akadályt, ha csak egy-egy nélkülözhetetlenül fontos fagyóból kellene különböző vizsgát tennie. Ezeket a különböző vizsgákat azonban csak a jelesen, kivételesen a jól végeztek számára kellene biztosítani. A vizsgán meg nem felelőket mindenkor vissza lehetne tartani. Mekkora nemzeti érdek fűződne ehhez a kérdéshez? Mennyivel kevesebb lenne azoknak a száma, akik elhivatottság érzete nélkül csak kényszerből működnek életpályájukon. Hányszor láthatjuk, hogy csak a szülői kényszer hatására állt ki a pályáról, hogy másnak készülték fiatal korukban, vagy a szülői kényszer hatása alatt helytelen irányban kezdték meg életpályájukat. Lehetőségeket kellene adni különböző vizsgák útján a változtatásoknak, különösen a tehetséges, kiváló tanulók számára. De ne menjünk ilyen

messze. Egyelőre maradjunk meg annál a furcsa kérdésnél, miért nem lehet latin különböző vizsga tétele mellett a gazdasági iskolák képzésével állatorvosi pályára lépni a jelesen és a jól végzetteknek?

Most különösen időszerű ennek a kérdésnek a tárgyalása, mert úgy tudom, hogy nagy hiány van állatorvosokban. A középfokú gazdasági oktatás pedig az utóbbi időben olyan hatalmas fejlődésnek indult, hogy rövidesen az állatorvosi pályára is juttathatna megfelelő előképzésű utánpótlást.

VEGYESEK.

Vermes András hadtkitüntetése. Öt ömmele közöttük, hogy a kormányzó Vermes Andrást, az OMGE titkárát, lapunk s.-szerkesztőjét, t. füzérőhadnagyot a keleti harctéren az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért Dícsérő Elismerésével tüntette ki, a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozásával.

Előléptetés. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Eördögh Zoltán ny. m. kir. gazdasági főfelügyelőnek a közszolgálat terén kifejtett érdemes munkássága elismerésül az V. fizetési osztály jellegű adományozta.

Kormányzói elismerés. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Teőgyes Árpád dr.-nek, a Duna-Tisza-közi Mezőgazdasági Kamara főtitkárnak a mezőgazdasági érdekképviseleti szolgálat terén kifejtett munkásságáért elismerése tudtul adassék.

Baranyovits Rezső az Esterházy hercegi hitbizomány főszálgazgatója. A gazdaközönség körében osztatlan örömet keltett az a hír, hogy Baranyovits Rezsőt az Esterházy hercegi hitbizományi uradalmainak jószágigazgatójává nevezték ki, mert ezzel a magyar gazdasági társadalom egyik legkiválóbb tagját érte kiváló gyakorlati tevékenységének elismeréseként az a kifizető cím adományozás. Baranyovits Rezső az Esterházy hercegi hitbizomány házi kezelésben lévő gazdaságainak sok év óta gazdasági vezetője és nagy személyes érdeme van abban, hogy a gazdaságokban mind az állattenyésztés, mind a növénytermesztés terén mintaszerűen kiváló gazdálkodás folyik. A gazdasági életben is tevékeny részt vesz. Az OMGE igazgatóválasztmányának, több szakosztályának és bizottságának érdemes tagja, amelyekben több ízben értékes előadásokat tartott és az időszerű kérdésekben gyakran hallatja szavát, hasznos tanácsokat nyújtva az érdekképviseletek eredményes működéséhez. Különösen a fejtermelési kérdéseknek kiváló ismerője. Vezető tisztviselőként ért kiűntetése alkalmából legjobb szerencsekívánatainkat tolmácsoljuk Baranyovits Rezsőnek és reméljük, hogy kiváló szorgalmával, ráteremttségével és nagy szaktudásával mind a gondaira bízott gazdaságokban, mind a gazdasági életben is még sok szép eredmény fogja jutalmazni lelkes munkásságát.

Fiáth Tibor báró.

Eötvösvesi és karánsebesi Fiáth Tibor báró felsőházi tag, a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, Tolna vármegye törvényhatósági bizottságának és az OMGE igazgatóválasztmányának tagja, tart. huszár-százados, földbirtokos, március 22-én 61 éves korában Szekszárdon váratlanul elhunyt. A meghaldogult 22 éven át fáradhatatlan odaadással irányította a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület munkásságát, a vármegye mezőgazdasága minden mozgalmának lelkes és önzetlen harcosa volt és mint emberbarát jó szívvel mindenkinek osztatlan szeretetét és figyelmét érdemelte ki. Különösen súlyt vetett a kisgazdatársadalom gazdálkodása színvonalának emelésére, amit a gazdasági szervezés és működésük irányításával kívánt elérni. Tolna vármegye népies állattenyésztésének magas színvonalra való fejlesztésében is kivette részét. Mint az OMGE igazgatóválasztmányának hosszú időn át volt tagja, a hazai gazdasági élet országszerte jellegű kérdéseinek tárgyalásába is erőteljesen bekapcsolódott és az OMGE választmányi gyűléseinek egyik legszorgalmasabb résztvevője volt, nem egy javaslat került az OMGE felterjesztésében a kormányhatóság elé. A meghaldogult március 25-én helyezték örök nyugalomra Pusztapátiában a családi sírholtban. Az OMGE elnöksége a meghaldogult özvegyének és a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület elnökségének részvétét fejezte ki. A Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület külön gyászjelentésben tudatta érdemes elnökének elhunytát.

Halálozás. Kráitz Gyula m. kir. gazdasági főtanácsos, ny. főhercegi jószágfelügyelő, Fejérvármegye törvényhatósági és közgazdasági bizottságának tagja, március 22-én 77 éves korában elhunyt. Temetése nagy részvét mellett március 24-én volt Alcsúton, ahol a családi sírholtban helyezték örök nyugalomra.

1944/22. szám
Közlelés
1944/16. szám
363-364. szám

meg annál a furcsa
különbözeti viták
képesítésével állat-
a jól végzeteknek?
ennek a kérdésnek a
hogy nagy hiány van
gazdasági oktatás pedig
s fejlődésnek indult,
ilyára is juttathatna
pótlást.

ÉK.

se, Örmmel közöl-
Andrást, az OMGE
t. füzérfőhadnagyot
t. tanusított v. tér-
fésével tüntette ki,
adományozásával.

n. kir. földművelés-
Eödrögh Zoltán ny.
nek a közszolgálat
sága elismerésül az
ányozta.

rmányzó a m. kir.
erjesztésére megén-
nak, a Duna-Tisza-
tkárának a mező-
látat terén kifejtett
adassék.

házy hercegi hit-
közösség köré-
a hír, hogy Bara-
regi hitbizomány
neveztek ki, mert
adalom egyik leg-
korlati tevékeny-
tő elmadományo-
rházy hercegi hit-
gazdaságának sok
személyes érdeme
an mind az állat-
szítés terén mintá-
lk. A gazdasági
vesz. Az OMGE
szakosztályának és
amelyekben több
tt és az időszaki
vát, hasznos taná-
letek eredményes
ermelési kérdések
ségében ért kifün-
enek kivánatainkat
nek és reméljük,
eftségével és nagy
bizott gazdaságok-
letben is még sok
ni lelkes munkás-

si és karánbesi
or báró felsőházi
Egyesület elnöke,
bizottságának és az
fogja, tart. huszár-
2-én 61 éves korá-
nyt. A megboldo-
dással irányította
sület munkásságát,
den mozgalmának
mint emberbarát
lan szerezte és
en súlyt vetett a
a színvonalának
rvezése és műkö-

Tolna vármegye
színtvonalra való
Mint az OMGE
dön át volt tagja,
os jellegű kérdé-
bekapcsolódott és
nek egyik legzsr-
ben egy javaslata
ben a kormány-
március 25-én
napjátiban a esze-
a meeboldosult
G-zdasági Egye-
zte ki. A Tolna-
külön gyászjelen-
k elhunytát.

n. kir. gazdasági
felügyelő, Fejér
gazdasági bizott-
7 éves korában
mellett március
aládi sírboltban

si és karánbesi
or báró felsőházi
Egyesület elnöke,
bizottságának és az
fogja, tart. huszár-
2-én 61 éves korá-
nyt. A megboldo-
dással irányította
sület munkásságát,
den mozgalmának
mint emberbarát
lan szerezte és
en súlyt vetett a
a színvonalának
rvezése és műkö-

Tolna vármegye
színtvonalra való
Mint az OMGE
dön át volt tagja,
os jellegű kérdé-
bekapcsolódott és
nek egyik legzsr-
ben egy javaslata
ben a kormány-
március 25-én
napjátiban a esze-
a meeboldosult
G-zdasági Egye-
zte ki. A Tolna-
külön gyászjelen-
k elhunytát.

n. kir. gazdasági
felügyelő, Fejér
gazdasági bizott-
7 éves korában
mellett március
aládi sírboltban

si és karánbesi
or báró felsőházi
Egyesület elnöke,
bizottságának és az
fogja, tart. huszár-
2-én 61 éves korá-
nyt. A megboldo-
dással irányította
sület munkásságát,
den mozgalmának
mint emberbarát
lan szerezte és
en súlyt vetett a
a színvonalának
rvezése és műkö-

Tolna vármegye
színtvonalra való
Mint az OMGE
dön át volt tagja,
os jellegű kérdé-
bekapcsolódott és
nek egyik legzsr-
ben egy javaslata
ben a kormány-
március 25-én
napjátiban a esze-
a meeboldosult
G-zdasági Egye-
zte ki. A Tolna-
külön gyászjelen-
k elhunytát.

n. kir. gazdasági
felügyelő, Fejér
gazdasági bizott-
7 éves korában
mellett március
aládi sírboltban

si és karánbesi
or báró felsőházi
Egyesület elnöke,
bizottságának és az
fogja, tart. huszár-
2-én 61 éves korá-
nyt. A megboldo-
dással irányította
sület munkásságát,
den mozgalmának
mint emberbarát
lan szerezte és
en súlyt vetett a
a színvonalának
rvezése és műkö-

Tolna vármegye
színtvonalra való
Mint az OMGE
dön át volt tagja,
os jellegű kérdé-
bekapcsolódott és
nek egyik legzsr-
ben egy javaslata
ben a kormány-
március 25-én
napjátiban a esze-
a meeboldosult
G-zdasági Egye-
zte ki. A Tolna-
külön gyászjelen-
k elhunytát.

n. kir. gazdasági
felügyelő, Fejér
gazdasági bizott-
7 éves korában
mellett március
aládi sírboltban

si és karánbesi
or báró felsőházi
Egyesület elnöke,
bizottságának és az
fogja, tart. huszár-
2-én 61 éves korá-
nyt. A megboldo-
dással irányította
sület munkásságát,
den mozgalmának
mint emberbarát
lan szerezte és
en súlyt vetett a
a színvonalának
rvezése és műkö-

Tolna vármegye
színtvonalra való
Mint az OMGE
dön át volt tagja,
os jellegű kérdé-
bekapcsolódott és
nek egyik legzsr-
ben egy javaslata
ben a kormány-
március 25-én
napjátiban a esze-
a meeboldosult
G-zdasági Egye-
zte ki. A Tolna-
külön gyászjelen-
k elhunytát.

A földművelésügyi miniszter üdvözlése. Juresek Béla, a közellátási minisztérium vezetésével is megbízott földművelésügyi miniszter, március 23-án fogadta a földművelésügyi minisztérium vezető tisztviselőit. A minisztert a tisztviselői kar nevében Bárányos Károly államtitkár üdvözlölte, s biztosította a minisztérium tisztviselői karának szeretetéről és lankadatlan támogatásáról. Az üdvözlő szavakra Juresek Béla földművelésügyi miniszter hosszabb beszédben választott. Programom a tárca nevében már adva van — mondotta — s ez a magyar föld jobb megművelése a nagyobb terméseredmény, hogy a magyar föld valamennyiünket ellásson és legyenek feleslegeink is, amelyekért megkapjuk mindazt, amire szükségünk van. A nemzet gerincét képviselő mezőgazdasági lakosságunk, amelynek száma mintegy kilenemmillió, ebben a minisztériumban meg kell találnia ügyeinek gyors, hatékony elintézését. Olyan hatalmas népréteg ez, amelynek súlyának jelentkeznie kell a közéletben és hozzájárasson a termelés eszközeihez. A földművelésügyi minisztérium tisztviselői, az aktákban ne betűsorokat lássanak, hanem sorsokat, a nemzetért dolgozó életét és a nemzet sorsát. Juresek Béla földművelésügyi miniszter végül annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a minisztérium kipróbált tisztviselői kara teljes együttműködésben támogatja nehéz és felelősségteljes munkáját.

Wünscher Frigyes előadása a szövetkezetek szerepéről. Az Országos Nemzeti Klubban Wünscher Frigyes dr. felsőházi tag, egyetemi m. tanár, a Hengya alelnök-vezérigazgatója előadást tartott a szövetkezetek szerepéről, Magyarország gazdasági megerősödésében. A szövetkezetek jövője működése — mondotta Wünscher Frigyes — a legszorosabb kapcsolatban van az ország gazdasági helyzetének alakulásával. Rámutatott arra, hogy Magyarországon a széles néprétegek gazdaságilag nem erősek, ami egyértelmű azzal, hogy az ország egésze sem tekinthető gazdaságilag annyira erősnek, mint ahogy az kívánatos volna. A gazdasági megerősödést akadályozta az a körülmény, hogy nálunk a munkát nem becsülték meg mindig úgy, ahogy azt kellene. A tőkegyűjtést is sok helytelen intézkedés akadályozta. A progresszív adórendszer a termelés céljaira gyűjtött tőkéket éppennyű sújtotta, mint a könnyen szerzett és könnyelmű életmódot biztosító jövedelmeket. A szegényebb néposztály lételeményének megállapítása hiányában pedig az adóterheknek a legalsóbb néprétegekre való áthárítása aránylag könnyű volt. Nem történt meg a társadalom önvédelmi szerveinek megfelelő képzése és hiányos volt a gazdasági képzettség. A továbbiakban az önségélyt biztosító intézmények jelentőségét emelte ki, rámutatott arra, hogy az önségélynek és a társadalom gazdasági megszervezésének egyik legkifünőbb eszköze a szövetkezet, amely megszervezte a kisembereket, tőkegyűjtési alkalmat ad, egyben védelmet nyújt a nyugtatók túlkapásai ellen, s a kisembereket helyes gazdasági gondolkodásra neveli. Ezt követően azokról a feladatokról beszélt Wünscher Frigyes, amelyek megoldása a háború után a különböző magyar szövetkezetekre hárul. Az alakítandó szövetkezeti hálózatnak gazdaságilag erősnek kell lennie, mert megfelelő felkészültség nélkül nem oldhatja meg feladatait. A szövetkezet nem ellensége a gazdasági élet egyéb szerveinek, nem ellensége sem az önálló vállalkozásnak, sem a kereskedelemnek, sem az iparnek. A szövetkezetek működésüket a nyilvánosság ellenőrzése mellett akarják folytatni, de ennek fejében megkívánják azt a meghecsülést és azt az elismerést, amely őket mint a magyar nép nélkülözhetetlen gazdasági szerveit minden körülmények között megilletik. A rendkívül érdekes és nagy tetszéssel fogadott előadást vita követte.

Kunecz Ödön előadása a szövetkezetekről. Kunecz Ödön egyetemi ny. r. tanár, a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége ügyvezető-alelnöke a szövetkezeti kérdéssről tartott előadást a közigazgatási továbbképző tanfolyamon. Hangsúlyozta, hogy a valódi szövetkezetek és álszövetkezetek elhatárolása során kizárólag a szociológiai, közgazdasági és magángazdasági szempontokat kell előtérbe helyezni és a törvényhozásnak is kizárólag ezekre a szempontokra kell súlyt vetni, ha a szövetkezet helyes jogi fogalmát meg akarja határozni. A kérdés eldönthetőségénél mérvadó a törvény, a törvény létesítette szövetkezeti intézmények és a törvényt alkalmazó és végrehajtó bíróság és közhatalom. A nemsokára betevetéses kereskedelmi törvényből is kiolvashatjuk a valódi szövetkezeti kritériumait: A magyar szövetkezet kereskedelmi társaság, amely csak gazdasági célra alakulhat, amelyet a közös üzletkezelés és az ezzel kapcsolatos kölcsönösség jellemz és amelynek élető lelke az autonómia és a szervezkedési szabadság. A kereskedelmi törvény szabályozása szárnyat adott a magyar szövetkezeti mozgalomnak, de nem adott intézményes oltalmat

az álszövetkezetek ellen. E tekintetben a későbbi törvények jöttek segítségére, különösképpen a hitel-szövetkezeti törvények, amelyek az OKH és a központkényszer segítségével egyenesen lehetetlen tették az álhitel-szövetkezeteket. A második kérdéscsoport, amelyre Kunecz Ödön ráirányította a figyelmet, azoknak a jelenségeknek a vizsgálása volt, amelyek a legújabb időkben a szövetkezeti reform és a szövetkezetek hatósági kezelése területén ütöttek fel fejüket. Legmélyrehatóbb reform volt a szövetkezetek államosítása, amely Szovjet-országon belül valósult meg és amely halálos veszedelmet jelent a szövetkezeti mozgalomra. De nem kisebb veszedelemmel fenyegeti a szövetkezeti mozgalmat az a reformtörökés sem, amely új helyet kíván biztosítani a szövetkezeteknek a jog világában. Ha a szövetkezeteket kiemeltük a kereskedelmi társaságok sorából és egyesületnek, testületnek, egyesülésnek, stb. minősítjük, akkor elvettük tőlük az egyenlő versenyfeltételeket és ezzel az élető levegőt. Az utóbbi időben nálunk igen erősen zavarja a szövetkezetek nyugodt fejlődését az az álláspont, amely a szövetkezetekben az új keresztény kereskedelem ellenlábását látja és ezt az új kereskedelmet kívánja megvédeni a szövetkezetekkel szemben. Ez az álláspont nagyon lekicsinyli a szövetkezeti mozgalom jelentőségét. Ez a beállítás elfelejti, hogy Magyarországon jelenleg közel 6000 szövetkezet dolgozik és szervez meg több mint 3 millió kisgazdacsaládot, amelyeknek szabad gazdasági szervezkedését (gabonarektár, tejüzem, közös traktor, kenderfeldolgozó, stb.) igazán nem lehet megakadályozni. De elfelejti ez az álláspont azt is, hogy az úgynevezett liberális korszakban a szövetkezetek voltak a leginkább bevált nevelőintézményei a keresztény kereskedőknek és a mai viszonyok között a közéletnek megszervezése és a feketepiac letörése körében a szövetkezetek a kormányzat leg-erősebb segítői. Kunecz Ödön ezután hangsúlyozta, hogy a magyar szövetkezeti reform-mozgalomban végeredményben az álszövetkezetek és a szövetkezeti szabadság ügye áll az előtérben. Az álszövetkezetek megakadályozásának egyfajta módja ez alapítás reformja és a hatékony autonóm ellenőrzés megszervezése. Végül rámutatott a szövetkezeti gondolat időszerűségére.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota. A m. kir. földművelésügyi minisztérium előző heten kiadott jelentése szerint a legutóbbi (február 22-i) hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt négyhetes időszakban általában az évszakhhoz képest hideg és különösen az utóbbi napokban igen változékony időjárás uralkodott. A csapadék az ország-
nak több mint nyolctized részén az átlagot körül-
belül 30%-án az átlag kétszeresét is meghaladta. A nappali felmelegedés általában gyenge, gyakran igen gyenge volt. Az éjszakai lehűlés legnagyobb-
részt erősebb volt a szokásosnál. A legutóbbi hiva-
talos vetésjelentés kiadása óta eltelt négyhetes időszak
hideg és nedves időjárása a növényzet fejlődésére
és a talajművelő, valamint vetési munkálatok vég-
zésére általában kedvezőtlen volt. A tavaszi veté-
sek talajelőkészítő munkálatai a mélyebb fekvésű
földeken egyáltalában nem, sőt a magasabb fekvésű
helyeken is csak vontatottan indultak meg. Az ország
déli részén, de ott is csak a homokos talajokon az
őszi mélyszántások elboronálása, a tavaszi szán-
tások és kisebb-nagyobb mértékben a szántóföldi
borsók, a zab és árpa vetése elkezdődött. A magfári
munkák, trágyahordás és teregetés, utak javítása,
eszközök és gépek javítása, gyümölcsfák permete-
zése és tisztogatása, rétek és legelők boronálása és
tisztogatása voltak azok a munkák, amelyeket a
gazdák a külső munkálatokon kívül legnagyobb
mértékben tudtak végezni. Az őszi repecvetések
a legtöbb helyen eléggé jól teltek, fejlődésük még
nem indult meg. Általában egyenlőnek és ritkák,
ez azonban legnagyobb részben még az őszi száraz-
ság és csak kisebb mértékben a teletés, illetve a
mezei pocok kártételének következménye. Az őszi
búzáék és rozskok a hideg idő miatt szintén nem indul-
tak meg fejlődésnek. A sok csapadék következtében
a mélyebb fekvésű helyeken néhol sárgulnak.
A korai vetések elég erősek, a későbbiek azonban nem
tudtak eléggé megbokrosodni és a hótakaró nélküli
erős fagyokat, valamint a hideg, széles időjárást
jobban megsínylették. A mezei pocok néhol kisebb-
nagyobb károkat okozott a búzáknak, kifagyásról
azonban jelentés eddig még nem érkezett. A nagy
hőmérsékletingadozások (éjszakai fagyok és nappali
felmelegedések váltakoznak) következtében a kötött
talajokon az őszi vetések felfagyásának veszélye
fennáll. Az őszi árpák általában elég erősek, a
vegetáció azonban még itt sem indult meg. A tavaszi
búza, tavaszi árpa és a zab vetését még csak szórvá-
nyosan kezdték meg. Az Alföld homokos részén
(Pest, Bács-Bodrog vármegyék) és a Dunántúl
déli vármegyéiben, valamint Fejér vármegye mag-
sebb földjein már jelentősebb területeket elvetettek.
A talajelőkészítő és vetési munkálatok további
folytatásához meleg, száraz időre volna szükség.
A kukorica talajelőkészítő munkálatai még csak

szórványosan kezdődtek meg. A vetőmag morzso-
lása és tisztítása folyik. A burgonya a vermekben
jól telelt; néhol, ahol nagyon vastag földréteggel
takarták be, csirázásnak indult. A vermek felbon-
tása, a vetőgumó válogatása és lecsirázása folya-
matban van. Vetése alá a talajelőkészítés megke-
zdődött. Pest és Somogy vármegyék egyes részén
a csiráztatott burgonyát már ültetik. A cukor- és
takarmányrépa talajelőkészítése folyamatban van,
vetése még csak szórványosan, jelentéktelen terü-
leteken kezdődött meg. A konyhakertekben a meleg-
ágyak készítése gyors ütemben folyik. A borsó,
mákok legtöbb helyen elvetették, a hogymát eldug-
ták. A dohánypalánták részére a melegágyak készí-
tése folyamatban van. A szántóföldi takarmányok-
ban néhol a mezei pocok tett kisebb-nagyobb kár-
kat. A lóherék sarjadása vontatottan indul, egyé-
ként a vegetáció még áll. A zabosbúkkönyvetés
szórványosan elkezdődött, területe azonban jelen-
tételen. Az őszi takarmánykeverékek és a bíborheré
általában jól teltek, még nem indultak fejlődés-
nek. A rétek és legelők sarjadása a hideg idő miatt
nem indult meg. A laposabb helyeken néhol
viz alatt állnak. A korán virágozó gyümölcsfák
rügyezni kezdenek, permetezésük és tisztogatásuk
folyamatban van. A takarmányhelyzet országzerte
gyengének mondható.

Kiemelkedő tejelési eredmények. Ismeretes, hogy
évekkel ezelőtt az Esterházy hercegi hitbizomány
egyes gazdaságainak tehenészetében a „Dána”,
„Basa”, „Füge” és egyéb tehenekkel olyan kiemel-
kedő tejelési eredményeket értek el a szakszerű
tenyésztési, takarmányozási és tartási eljárásokkal,
amelyek a külföldi szakkörök figyelmét is a magyar
szarvasmarhaállomány kiváló fejlettségére irányí-
nyították. Örömmel adunk most hírt arról, hogy a
hitbizományi gazdaságokban továbbra is alkalma-
zott, elmélyülően szakszerű tenyésztési és takar-
mányozási eljárások következtében a mai rendkívül
nehéz takarmányozási helyzet ellenére olyan pél-
dátmutatóan jó tejelési eredményeket értek el,
amelyek kell, hogy a tejellátás biztosítása érdekében
más gazdaságokat is hasonló eredményes tevékeny-
sége serkentessenek. Így az ezévi márciusi hivatalos
tejelésellenőrzés során a hitbizomány sopronmegyei
gazdaságai közül az öntésmajori telivér szimmentáli
tehenészetben 116 fejős tehénrel 117 kg fejesi
állagot értek el, 3,9 zsírszázalékkal; a földvári
tehenészetben 88 fejős tehénrel a fejesi átlag 13,5
kg volt, 3,7 zsírszázalékkal; a kistólygyfai tehené-
szetben 119 fejős tehén fejesi átlaga 12,1 kg tej
volt, 3,8 zsírszázalékkal és a merikói tehenészetben
101 fejős tehén fejesi átlaga 17,7 kg volt, 3,7 zsr-
százalékkal. A hitbizomány tolna- és vas megyei
tehenészetében hasonlóan kiváló tejelési er-
ményeket értek el.

Tanfolyamok a tejtermelés fokozása érdekében.
A Tejtermelői és Tejszövetkezetek Országos Szö-
vegsége a tejtermelés fokozása és jövedelmérvé
tétele, a tej minőségének, valamint a szarvasmarha-
tenyésztés és a takarmánytermesztés fejlesztése
érdekében a kisebb tejtermelő gazdák részére az
elmúlt téli idényben az ország különböző vidékein
egyheles tejgazdasági ismeretterjesztő tanfolya-
mokat rendezett. Kifünő gazdasági szakelődők
közreműködésével. A szövetség ezeket a tanfolya-
mokat idén immár hetedik esztendeje rendezte és
ez évben elsősorban az alföldi gazdák részére, hogy
a viszonylag kedvezőtlenebb szarvasmarhatenyész-
tési, tejtermelési és értékesítési viszonyok között
részükre ezúton is támogatást és irányítást nyujt-
hasson. A tanfolyamok szervezését és megrende-
zését értékesen támogatták az illetékes vármegyék
m. kir. gazdasági felügyelői, a vármegyeli tej-
szövetkezetek szövetkezeti és az állattenyésztő
egyesületek. Az elszállásolási, élelmezési és közle-
kedési nehézségek ellenére a tanfolyamok igen látó-
gatottak voltak és a szövetség minden előző évinél
több, összesen 16 tanfolyamot rendezett, amelyeken
együttvéve közel ezer gazdahallgató részesült érte-
kes tejgazdasági szakképzésben. Tanfolyamot tar-
tott a szövetség: Balassagyarmaton, Szombathelyen,
Zalaszentgróton, Dunapentén, Fertőszentmiklóson,
Feleden, Sátoralfajhelyen, Búdszentmiklóson, Szek-
szárdon két ízben, Bereggyőfalun, Kecskeméten, Kar-
cagon, Makón, Topolyán és Szepsiben. A tanfolya-
mok elméleti előadásait gyakorlati bemutatók:
tejjüzemi szemlék, tejvizsgálati gyakorlatok és
szarvasmarhabírálatok egészítették ki. A szövetség
viselte a hallgatók utazási költségeit, az ellátási
költségeket legalább részben megtérítette és a hall-
gatókat értékes szakkönyvekkel jutalmazta meg.
A szövetség hét év alatt közel 70 ilyen tanfolyamot
tartott, amelyeken együttvéve hétézernél több
hallgató vett részt.

**Nagyszámú hússortés-tenyészkant osztanak ki-
kedvezményes áron.** A köztenyésztésben lévő hús-
sertésállomány vérfelújítása, minőségbeli fejleszté-
se, nemesítése és termelőképeségének fokozása
érdekében a földművelésügyi miniszter az idén is
megrendezi hússertés-tenyészkant-akcióját, amelynek

során mintegy 800 darab hűsértéskant fog kedvezményes áron kiosztatni. Az akció, amely kizárólag a törvényhatósági állattenyésztési alapok, községek (városok) és egyéb közületek tenyészkasbeszerzését kívánja előmozdítani, a m. kir. gazdasági felügyelőségek, Erdélyben pedig a földművelésügyi miniszter erdélyi kirendeltsége útján, a Hűsértéstenyésztők Országos Egyesületének közreműködésével kerül lebonyolításra. Az akció során sertéspestis ellen beoltott, 9—12 hónapos és legalább 110 kg súlyú törzskönyvelt tenyészkasok kerülnek kiosztásra, amelyeknek vételárából az állam 20 százalékos, de darabonként legfeljebb 250 P árkedvezményt engedélyez. Az igényléseket a m. kir. gazdasági felügyelőségeknek kell benyújtani.

Az 1944. évi koskiosztási akció. A földművelésügyi minisztérium, az elmúlt esztendő kedvező tapasztalatai alapján ez évben is elhatározta 3000 tenyészkasnak a kiosztását. A koskiosztást a minisztérium felügyelése és irányítása mellett a Juh-tenyésztők Országos Egyesülete bonyolítja le a minisztérium erdélyi kirendeltsége, a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségek, a Felsődunántúli és a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara útján. Az akció során a következők kaphatnak kedvezményes áru tenyészkasokat: a törvényhatósági állattenyésztési alapok, közös legelőben érdekelt birtokosság vagy legeltetési társulatok, 300 drb-nál kevesebb anyajuhval bíró és egyben 100 kat. holdnál kisebb területen gazdálkodó hivatásos gazdák, végül 150 drb-nál kevesebb anyajuhval bíró feleslegzők. Az akcióban részt venni kívánók közvetlenül forduljanak a gazdasági felügyelőségekhez, illetve a kiosztásban közreműködő mezőgazdasági kamarához. Az akció részére csak olyan fésűsgyapjas, cigája és racka fajtájú tenyészkasok szerezhetők be, amelyek 1—2, legfeljebb 3 évesek, amelyeknek az éves gyapjűnövekedést számítva fésűs és cigája kosoknál legalább 7 cm fűrthosszúság mellett az átlagosnál tömöttebb bundájuk van. Az akció részére beszerezhető és teljes bundában lévő tenyészkasokért fizethető vételár nyíratlan egyéves fésűsgyapjas és cigája kosokért darabonként 400 pengőt nem haladhatja meg, kéteves fésűsgyapjas és cigája kosokért 450 pengő fizethető átlagban. A racka tenyészkasok átlagára darabonként 275 pengőnél nagyobb nem lehet. A központi tenyészállatértékesítésre bejelentett fésűsgyapjas és cigája kosokért fizethető átlagárát 600 pengőben, a racka kosokért fizethető árat pedig 400 pengőben állapította meg a minisztérium. A teljes bundában lévő fésűsgyapjas és cigája tenyészkasok kedvezményes kiosztási ára drb-ként 200 pengő, a központi tenyészállatértékesítésre bejelentett kosoknál darabonként 300 pengő, a racka kosoké darabonként 150 pengő.

Nemesített kukoricavetőmag kiosztás. A kukorica-termesztés egységesítése és minőségi színvonalának emelése érdekében a m. kir. földművelésügyi miniszter a múlt években lebonyolított minőségi kukoricavetőmag kiosztást 1944-ben is folytatni kívánja. Ezért felhatalmazta a M. Kir. Növénytermelési Hivatalt, hogy a kiosztás céljaira 5000 q eredeti nemesített és 15,000 q utántermesztett kukoricavetőmagot vásárolhasson a nemesítő, illetve szaporító gazdaságokból. Kiosztásra kerülnek „F” lófogu, Lovászpatai lófogu, Bánkúti korai lófogu, Lovászpatai korai fehér, Bábolnai korai sárga, Redking, korai sárga nyolcsoros fajták. Alapárként valamennyi kukoricavetőmag után mázsánként 36— pengő fizetendő és az alapáron felül az államilag törzskönyvelt eredeti nemesített fajták után 100%, az államilag elismert eredeti nemesített fajták után 80% felár fizetendő. Az utántermesztett vetőmagnál a késői és középerésű fajtáknál 40%-os, a korai fajtáknál 50%-os felár fizethető. Az eredeti nemesített vetőmag kiosztásánál a teljes vételárból mázsánként 12— pengőt, az utántermesztett vetőmagoknál mázsánként 8— pengőt, valamint mindkettőnél egyaránt a kiosztással kapcsolatos adminisztrációs költségeket a földművelésügyi minisztérium vállalja. Az utántermesztett vetőmagnál a vasúti szállítás költségei az igénylőt terhelik. Az igénylők által fizetendő árak tehát eredeti nemesített „F” és Bánkúti lófogu után 60— pengő, a többi eredeti nemesített fajta után 52-80 pengő, az utántermesztett „F”, Lovászpatai lófogu, Bánkúti lófogu után 42-40 pengő, az utántermesztett Lovászpatai fehér, Bábolnai korai sárga, Redking és a korai sárga nyolcsoros után 46— pengő q-ként. Az eredeti nemesített vetőmagot a M. Kir. Növénytermelési Hivatal a vetőmagszaporítás szempontjából megbízható nagyobb gazdaságok részére és amennyiben az eredeti nemesített vetőmag nem lenne elegendő a továbbszaporításra, úgy az utántermesztett vetőmagot is elsősorban a vetőmagszaporításra vállalkozó nagyobb gazdaságok részére adja ki. A 100 kat. holdon felüli gazdák utántermesztett kukoricavetőmagot általában csak akkor kaphatnak, ha helyette takarmányozásra alkalmas csereterményt szolgáltatnak be.

Állattenyésztési szaktanulmányok. A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mezőgazdasági osztályának állattenyésztési intézetéből az 1943. és részben az 1944. esztendőben több, a gazdalkozás érdekklődésére számotartó doktori értekezést jelent meg. A Schandl József dr. egyetemi ny. r. tanár irányítása alatt végzett kutatómunkák eredményét összefoglaló doktori értekezések címei: 1. „Tanulmány a toponári teli-
vér szimmentáli lehetőséget adataiból”, írta: Szmodits Tibor okl. mezőgazda, hercegi uradalmi segédírt; 2. „Mutalkozik-e heterosis tyúkfajták keresztezésekor?”, írta: Botka Ferenc okl. mezőgazda; 3. „Magyarországon termesztett három fű takarmányértéke”, írta: Margulit György okl. mezőgazda; 4. „A cigájafajta változása a laktáció folyamán”, írta: vitéz Bánky Erik okl. mezőgazda; 5. „A juh testarányai”, írta: Lipesey Ákos okl. mezőgazda; 6. „A hidegvérű lótenyésztés Baranyában”, írta: Szeibert László okl. mezőgazda; 7. „Adatok a mangalica bizonyos külső vonásainak és a hizékonyágának, valamint a zsírszolgáltatásnak korrelációjához”, írta: Szabó Sándor okl. mezőgazda; 8. „A rhode island gazdasági értéke”, írta: Okányi Lejos okl. mezőgazda; 9. „A rackagyapjú szálerőssége és nyújthatósága”, írta: Szőke Gyula okl. mezőgazda; 10. „A tolnatamasi angol-félvér tájfajta”, írta: Csag Imre okl. mezőgazda. Egyes szélesebbkörű érdeklődésre számotartó tanulmányokat később fogunk részletesebben ismertetni.

A gazdák most gondoskodjanak a jövő évi kendervetőmag megtermeléséről. A földművelésügyi miniszter a közelmúltban a Hangya és a Futura-bizományosok útján háziipari kendervetőmag-akciót indított meg. Az érdeklődő gazdák messze túl-
igényelték azt a kendervetőmagkészletet, amellyel a földművelésügyi minisztérium rendelkezik és amely kiosztásra kerülhet. Ezért a Hangya Szövetkezel és a Futura-bizományosok a földművelésügyi miniszter utasítására csökkentett mennyiségben fogják a kendermagot kiszolgáltatni az igénylőknek. A csökkentés elsősorban azokra fog vonatkozni, akik 20 kg-nál nagyobb mennyiségű kendermagot igényelnek. Azok igényét, akik 20 kg-nál nem több kendermagot igényeltek, lehetőség szerint teljes, vagy kisebb csökkentéssel fogják a megbízottak kielégíteni. A földművelésügyi miniszter ezúton is felhívja a kendertermelő gazdák figyelmét, hogy ideig kendertermelésük során feltétlenül gondoskodjanak a jövő évi vetőmagszükségletük megtermeléséről. Nem lehet ugyanis biztosítani azt, hogy a jövő évben a földművelésügyi miniszter fog vetőmagot a kendertermelők rendelkezésére bocsátani.

Tavaszi német vetőburgonyaakció. A m. kir. földművelésügyi miniszter 1943 őszén összesen 26,000 q német vetőburgonya behozatalt engedélyezte. E mennyiségből le nem szállított 3700 q vetőburgonya behozatalára a földművelésügyi miniszter a M. Kir. Növénytermelési Hivatalt felhívta, ügybogy 1000 q elít, 1200 q eredeti nemesített és 1500 q utántermés hozassék be. A behozatalra kerülő elit vetőburgonya kizárólag továbbszaporításra osztható ki. Az eredeti nemesített és elismert vetőburgonya elszaporítása céljából elsősorban olyan gazdaságokkal kell megállapodást létesíteni, amelyek a burgonya állami elismerési eljárásába bekapcsolódtak. Az igénylők az érkezői állomás mázsánként kormányhatóságilag megállapított budapesti termelői árak 1— pengővel csökkentett összegét és felárképpen ennek 30%-át tartoznak fizetni. A szaporító gazdaságok a tőlük átvett burgonyavetőmagumért az egyes fajtáknak megfelelően az érkezői minőségre válogatott burgonya budapesti paritásában megállapított termelői ár mázsánként 1-20 pengővel csökkentett összegét és 50% felárat kapnak.

Téli gazdasági iskolák záróvizsgái Erdélyben. A földművelésügyi kormány Erdély északi részének felszabadulása után Bánfihunyadon, Gyergyószentmiklóson, Szászrégenben, Széken és Szilágyosomlyón m. kir. téli gazdasági iskolákat állított fel. Ezek a téli gazdasági iskolák a napokban tartották meg záróvizsgáikat és a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségéhez beérkezett vizsgajelentések egyöntetűen azt bizonyítják, hogy az iskolákban rendkívül eredményes, gondos nemzetnevelő munka folyt. Az iskolák szaktatói nemcsak arra törekedtek, hogy korszerűen képzett gazdákat neveljenek, hanem arra is, hogy a magyar gazdái önzetlen, hazafias érzeléssel és minden áldozatra kész polgárai legyenek hazáknak. Az a Eatonás, mintaszerű fegyelmelzés, amely valamennyi téli gazdasági iskola tanulóifjúságát jellemezte, biztosíték arra, hogy a téli gazdasági iskolát végzett hallgatók, az avatásra kerülő aranykalászos gazdák nemcsak szüleik gazdaságában fognak hasznos munkát végezni, hanem munkájukkal példát adnak odahaza, hogyan kell a magyar föld kincsét hozzáértő, avatott kézzel úgy feltárni, hogy azok ne csak egyeseknek, hanem az egész magyar közönségnek is megelégedettséget és jójéteket biztosítsanak.

Befejeződtek a fejérvármegyei gyümölcs- és szőlővédelmi szaktanulmányok. A földművelésügyi miniszter a fejérvármegyei hegyközségek hegybírái részére Rácalmáson és Bicskén gyümölcs- és szőlővédelmi szaktanulmányt rendezett. A két tanulmányon több, mint 100 hallgató vett részt, akik a tanulmány végeztével vizsgán számoltak be a tanultakról. A vizsgán Urbányi Jenő dr. kísérletügyi I. osztályú főadjunktus látta el a miniszteri vizsgabiztosi teendőket. A tanulmány értékes eredményei a hegybírók munkásságát remélhetően nagyban elő fogják mozdítani. A tanulmányok három-három legkiválóbb résztvevője a földművelésügyi miniszter jutalmában részesült: permetezőgépet, fatisztogatóeszközöket és szakkönyveket kaptak.

Pályázat a főnevelőintézeti gazdasági tanári állásra. A „Budapesti Közlöny” március 24-i száma pályázati hirdetményt közöl a kassai kir. főnevelő intézetnél betöltésre kerülő X. fizetési osztályú gazdasági tanári állásra.

Használt börgépszijak beváltási ára. Lapunk egyik legutóbbi számában ismertettük a bórnyag-gazdálkodási kormánybiztos 353/1944. számú rendeletét, amely szerint új börgépsziját csak az olyan igénylők kaphatnak, akik régi, elhasznált börgépszijukat jogosított kereskedőnek hatóságai áron átadják. Most egy újabb rendelkezés ezeknek a visszaadott, használt börgépszijaknak beváltási árát három csoportba sorozva a következőképpen állapította meg: I. osztályba tartoznak azok a börgépszijak, amelyeket gépszijműzemileg ragasztottak vagy varrtak össze. A legalább 100 cm hosszú ilyen börgépszijakért kg-ként 9, 8, illetve 6 pengőt fizetnek aszerint, hogy a börgépszij 12 cm, 8 cm, vagy 5 cm széles. II. osztályba a nem gépszijműzemileg ragasztott bőrök tartoznak, amelyek beváltási ára, ha legalább 100 cm hosszúság, kg-ként 7, 6, illetve 4 pengő, aszerint, hogy 12, 8, vagy 5 cm szélesek. III. osztályba tartozó, darabokra szakadt, használt börgépszij átveteli ára 4, illetve 3 pengő kg-ként.

Néhány adat Európa bortermeleséről. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara bortermeles adatgyűjtése a rendelkezésre álló adatok hiánya miatt csak néhány országra terjedt ki. A jelentés szerint 1943-ban Franciaországban a termés gyenge volt; becsülés szerint 35 millió hektoliter. 1942-ben 42,5 millió hektoliter volt a termés, míg 1939-ben 61 millió. Olaszországban tavaly 38 millió hektoliter bort szüreteltek. Ez a terméseredmény az utóbbi öt év átlagának nagyban megfelel, csupán egy árnyalattal kevesebb, mint az előző években. Spanyolországban a múlt évi 18 millió hektoliter termés némi emelkedést mutat, 4 millió hektolitert, az 1941. évi terméseredménnyel szemben. Portugáliában 7,5 millió hektolitert szüreteltek a múlt évben, holott öt évvel ezelőtt a bortermeles meghaladta a 11 millió hektolitert. Románia termése hatodfele millió hektolitert volt. Bulgáriában az 1942. évi 2,2 millió hektoliterrel szemben 700,000 hektoliter volt a termés.

Közgazdasági és pénzügyi hírek.

A Selyő-Tarjani Közszékháza Részvénytársulat igazgató-sága az 1943. évi származadásokat megállapította és elhatározta, hogy a folyó évi március hó 31-ére egybekivandó rendez évi közgyűlésnek oszta alakul részvényenként 1-75 pengő, összesen 2.229,500 pengő kifizetését fogja javasolni.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

VIDÉKI

raktárberletet

keres budapesti nagy iparvállalat összesen

8000 négyzetméter

raktérrel, téglá, kő, részben faépület és pince is lehet. Ajánlatok »Azonnalt T. G.» jellegre

vitéz NAGYSELYKI Hirdetővállalathoz, Bpest, VII., Erzsébet-krt. 23.

462

VAN WAVEREN & de BRES N. V.
magtermelőző cég
(Budapest 56.) 335

SZÍVÓGÁZMOTOROK
CSUTKA- és FA-
TUZELESRE
MOTOR-ES GÉPGYÁR
ZOLNAY, MARTOS ES HERZ
Bpest, XIV. Erzsébet királyné utca 57.

VAN WAVEREN & DE BRES N. V.
magtermelőző cég
(Budapest 56.)
külhely magas árúval ár mellett bokr és karó
VETŐBÁBOT
szerződéses alapon való elszállításra. 431

Magasnyomású, használt
permetezőgépeket
vásárol Hodács, Bpest,
III. kerület, Flórián-tér 3. szám

TŐZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabona- és terményipiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérgabonai eseménytelen. A főtermények közül most már csak a morzsolt kukorica beszállítása folyik, a kedvezőtlen szállítási lehetőségek miatt azonban néhány nagyobb tétel átadása előreláthatóan a jövő hétre marad.

A termény- és magpiacokon ugyancsak esekély volt a forgalom. Egyrészt a főlis készletek aránylag esekély voltak, másrészt pedig a tavaszi mezőgazdasági munkálatok előkészítése miatt mérsékelttel jelentkezett árukiálat és így nemcsak tőzsdéi viszonylatban esapant meg az értékesítési tevékenység számottevően, hanem a heti piaci felhozatalok is a minimumra esekentek. Tavaszi búkköny iránt volna kereslet, azonban csak a Kisalföld vidékéről jelentkezett apró tételben némi kiálat. Somkőrómagot dunántúli feladóállomásról kötöttek 240 pengős egységáron. Csillagfűrtől — kék- és sárgavirágú — a termelői kiálat ugyancsak megcsappant különösen a Nyírségben, mert a termés jelentékeny részét a gazdák már beszállították búzapontjövárás mellett a Hűvelyesforgalmi Központ jogosított kereskedői útján. Viktória-borsóból elkelt a Dunántúlról néhány tétel 65 pengős egységáron. A mustármag-értékesítés ugyancsak befejeződött már az elmúlt hónapban, néhány kisebb tétel fehéráruat ajánlottak csak fel a közelmúltban a Kisalföldről.

A különféle termények piacán továbbra is csak egy cikk van, amelynek a forgalma számottevőnek mondható és ez a kukoricaszár. Jöminőségű kukoricaszár elkelt a Dunántúlról és a Kisalföld vidékéről 16-17 pengő között feladóállomáson 35-40 métermázsás kocsiakománnyokban. Egészen fehér, minta szerint kiálat tételért 18- pengőt is fizettek. Kötöttek továbbá csak ipari célokra megfelelő kukoricaszárát fejmegyei feladóállomásról 12- pengős egységáron. Tarlórápa iránt is változatlanul élénk az érdeklődés. A termelői kiálat egyelőre igen mérsékelt azonnal szállítható árnban, miután a készletek jelentékeny része még el

A Gazdák Biztosító Szövetkezete nem öncél, hanem eszköz a gazdatársadalom kezében. Biztosítási érdekeinek védelmében Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

van verelve. Az időjárás enyhülésével minden biznnyal sor kerül a vernek feltársára és akkor élénkbb forgalomra számítanak. Egyelőre csak a Muraközéből ajánlottak fel egy-egy kocsiakománnyat, amelyet a vevők azonnal lekötöttek 17- pengős állomási egységáron. Tölgy- és csermakkból a készletek ugyancsak elkelték, néhány kisebb tétel a Mátrában 60 pengővel kötöttek. Héjas dióból is megcsappant a termelői kiálat mind a Dunántúlról, mind Erdélyből. Uzletkötések csak 10-15 métermázsás tételben jöttek létre minőség szerint 760-860 pengő közötti feladóállomások fekvés szerint.

Az európai gabonapiac helyzetéről aránylag kevés jelentés érkezett. A gazdasági esztendő második felében mindenütt megfelelő gondossággal osztják be a hatóságok a készleteket, hogy az ellátatlan lakosság szükséglete az újig biztosítva legyen. Németországban a takarmány- és sörárpa, továbbá a zab beszállítási határidejét a termelők részére április 30-ig meghosszabbították. Bulgáriában a Gabonaigazgatóság közlése szerint a kenyérmagvak beszállítása márciusban szük keretek között mozgott, amit azonban kizárólag a forgalmi akadályok idéztek elő. Romániában még mindig nem változott a helyzet: gabonaneműekben sokkal nagyobb a termelői kiálat, mint a kereslet, úgyhogy az áru elhelyezése sok helyütt nehézségekbe ütközik. Törökország igyekszik saját termését növelni és ezért a földművelésügyi kormányzat ingyen vetőmagot bocsát a gazdák rendelkezésére. Széj is igyekszik gabona-termelését fokozni és az idén a kenyérmaggal bevetett terület el fogja érni a 400,000 hektárt.

A tengerentúli terménytőzsdék árfolyamai: Chicogaban a búza májusra 171, júliusra 167, a rozs májusra 127, júliusra 126, a zab májusra 81, júliusra 77 cent volt bushelenként. A winniepegi gabonahatárúds piacón a rozsot májusra 127, júliusra 125, a zabot májusra és júliusra 515 és az árpát májusra és júliusra 64 centtel kötöttek.

Állatpiaci szemle.

A multheti vasúti korlátozások miatt a budapesti vágómarhapiacra Erdélyből és Kárpátaljáról nem hoztak fel vágómarhát, e hét első felében azonban ismét rendes keretben érkeztek vágóállatok a fővárosi piacra. Az igénybevételi kijelöléseket a legtöbb vármegyében elvégezték és a felvásárlások is zavartalanul tovább folynak. A megnövekedett szükséglet következtében a fővárosi fogyasztópiacot csak korlátozott mennyiségben lehet kielégíteni.

Egyes törvényhatóságokból ismételtlen panaszok érkeztek a kereskedők működése ellen, ezért a gazdaérdekképviseletek ismét állást foglaltak annak érdekében, hogy állítsák vissza a szarvasmarhaelszámolás központi rendszerét, a gazdákat károsító tévedések és visszaélések kiküszöbölése érdekében. Különösen azt sérelmezik némely vidéken a gazdák, hogy a takarmányhiány miatt egyes helyeken igénybevétel nélkül is lehetett volna szerezni vágóállatokat a vásárokon, amelyeken azonban nem jelentek meg a kereskedők. A hivatalosan megállapított vágóállatárak és a hasonlítottok forgalmi ára között oly nagy különbség mutatkozik, hogy olyan vidékeken, ahol az igénybevétel nagyrészt már hasonlítottokra terjed ki, a kartalanítási alapokba való befizetés kötelezettsége meghaladja a közszégi közbeszolgáltatások összegét is. E panaszok végérvényes orvoslása az igénybevételi eljárásnak kilátásba helyezett megszüntetésétől várható.

A sertésipiac eseménytelen. A közellátás zsirsükségletének fedezése érdekében a beszállítási kötelezettségekől származó zsirkészletek összegyűjtése folyamatban van.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonaneműek. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1944 március 29. A gabonaféléknek a június 23 án megjelent 37,000/1943. K. M. számú rendelete (I. „Köztelek” 1943. évi 26. sz.) megállapított termelői árát az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsihoz vagy uszályba, vagy a malom, illetve hántolóüzem raktárába az eladó költségén legalább 15 tonnás tételben berakott árura vonatkoznak. Búza: 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40-; rozs (kétszeres) 71 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 37-; árpa: takarmányárpa 65 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 36-; sörárpa, legalább 65 kg/hl-súlyú 40-; kopaszárpa 50-; zab: 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40-; köles (fehér, vörös, szürke vagy japán), rostált, őszkmentes 40-; hajdina: legalább 60 kg/hl-súlyú, hántolatlan, szokványiszertű 40-; az 1943. évi termésh kukoricának a 49,700/1943. K. M. számú rendelettel megállapított termelői ára: csöves, 19% víztartalmú 26-80, morzsolt 19% víztartalmú 34- P.

*) A közellátásügyi minisztérium vonatkozó rendelettel értelemében a félhavonként, métermázsánként felmerülő raktározási, kezelési, biztosítási és kamatköltségtérítés összege 1943 szeptember 1-től 25, illetve 15 fillér.

Különféle termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1944 március 29. Az 1943. évi termésű, különféle mezőgazdasági terményeknek a július 1-én megjelent 40,000/1943. K. M. számú rendelettel (I. „Köztelek” 1943. évi 27. sz.) megállapított legmagasabb termelői árát az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben a következők: Fepeemag: káposzta vagy répurepce, szokványiszertű 88-; vadrepce, legfeljebb 5% idegenkeverékkel 60-; lenmag: olajgyártásra, szokványiszertű 100-; napraforgómag: fehér, szürke, csúkos, szokványiszertű 90-; szőfű: szokványiszertű 80-; kendermag: szokványiszertű 150-; rostkendervetőmag: 96% tisztaságú és 85% csiraképes 200-; gomborkamag: 96% tisztaságú 70-; mák: kék, legfeljebb 2% idegenanyaggal 200-; mustármag: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér és fekete 100-; kőnénymag és édes kőnénymag: legfeljebb 2% idegenanyaggal 300-; koriander: legfeljebb 2% idegenanyaggal 100-; bors: legfeljebb 2% idegenanyaggal, hántolatlan, elősziszikmentes, Viktória 65-; expressz 60-; lenese: elősziszikmentes, legfeljebb 5% idegenanyaggal és léhaszemmelle, kisszerű 90-; közepszemű 100-; nagyszemű 120-; erdélyi lenese, természeténél elősziszikmentes, bármely háromszék- és advarhelymegyei feladóállomásán 120-; bab: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér, szokvány és gyöngy 80-; fehér, hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűr, továbbá egyszínű színes 85-; tarka, vegyes és egyéb 77-; búkköny: 96% tisztaságú, szűzös 160-; pannon 70-; tavaszi 72-; csillagfűr: 96% tisztaságú, édes 45-; keserű 36-; tavaszi és őrsi takarmányborsó: 94% tisztaságú 75-; szegszoborsó: 95% tisztaságú 50-; lóbab: 95% tisztaságú 64-; lóheremag: nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalmú 300-; erdélyi, nyers, előbbi száralékos 310-; lucerna: nyers, arankás, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% lóheré- és 1% arankatartalommal 580-; baltacimnag: hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfűmagtartalommal 140-; bíborheremag: 95% tisztaságú 200-; fehérheremag: 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svedheremagtartalommal 450-; komlóslucerna: 95% tisztaságú 300-; kores (svéd) heremag: 94% tisztaságú 400-; nyúlászapukamag: 90% tisztaságú 260-; somkőrómag: fehér, 94% tisztaságú 240-; szarvaskerépmag: 94% tisztaságú 320-; muharmag: 95% tisztaságú 68-; szudáni fűmág: 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80-; csibehármag: 96% tisztaságú és 90% csiraképes, óriás 70-; aprószemű 60-; cirokmag: 95% tisztaságú, seprőcukor 38-; cukorcukor 50-.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete magosztályának heti jelentése.) 1944 március 30. A magpiacokon gazdarészfől már alig kerül áru piacra, inkább a kereskedők részéről mutatkozik némi kiálat. A gazdák érdeklődése tavaszi vetőmagvak iránt, a kedvezőtlen időjárás következtében, megcsappant és félt, hogy ez a kései szaklatan hideg a már elvetett magvak csiraképeségét hátrányosan befolyásolja. A hűvelyesek piaca szintén teljesen üzletelen, vetési célokra szolgáló borsók iránt mutatkozik érdeklődés.

Szállastakarmány- és szalmaárak. Az 1943 július 1-én megjelent 40,000/1943. K. M. számú rendelet (I. „Köztelek” 1943. évi 27. sz.) szerint a laza szállastakarmányok és szalmafélék termelői ára az ország bármely feladóállomásán a vasúti kocsihoz kiszállítva q-kint a következők: lucerna-széna 16-; la hereszéna 14-; la baltacimzéna 8-; la zabosbúkkönyzéna 14-; la muharszéna 12-; la rétszéna 14-; félédes rétszéna 10-50, savanyú vagy ázott rétszéna 6-50, la takarmányszalma 6-; la rozsalomszalma 5-00, egyéb egyszénes szalmák 5-; la zsúpszalma 11- P. Az 5 km-nél nagyobb tengelyfuvar-terítést és a nyíltpiaci árat a rendelet részletesen szabályozza.

A burgonya ára. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés az 1943 évi szeptember 1-től kezdve a termelőknek budapesti paritásában nyári róza- és Gálbaba-burgonyáért q-kint 26-; őrsi rózsaburgonyáért 25-; Ella- és sárgaburgonyáért q-kint 22-; Wohlmann-burgonyáért 20-50, Krüger-burgonyáért 19-50, az ipari Ella-burgonyáért 19-50, ipari Wohlmann-burgonyáért 19- és az ipari Krüger-burgonyáért 18- pengőt fizet a feladóállomáson, vagónba vagy hajóba rakva. Az átvételt a M. Kir. Növénytermelési Hivatal szokványai szerint eszközik. A fenti megállapított árból vasúti szállításkor feladóállomás és Budapest-Nagyvásártételep távolságának megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15/c, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16/c, kocsiostályi fuvardíja, a hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Állatok és állati termékek.

Vágómarha- és borjúárak. Az 1943 július 2-án megjelent 36,700/1943. K. M. sz. rendelet (I. „Köztelek” 1943. évi 28. sz.) szerint a vágómarha és vágóborjú legmagasabb termelői ára, etetés-itatás után 8%, 5 km-nél nagyobb távolságról hajítás és nem etetés után 4%, vásárl eladásnál pedig 6% súlyengedmény levonása után előszilyg-kint a következők: I. o. ökor és növendékmarha 2-20, II. o. ökor és növendék 2-; III. o. ökor és növendék 1-80, csontozni való ökor és növendék 1-50, bika, I. o. 2-15, II. o. 1-95, III. o. 1-75, csontozni való 1-45; tehén, I. o. 2-10, II. o. 1-90, III. o. 1-70, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalyökör és növendék-bivaly 1-75, III. o. 1-65, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalybika 1-70, III. o. 1-60, csontozni való 1-35; I. és II. o. bivalytehén 1-65, III. o. 1-55, csontozni való 1-30; vágóborjú I. o. 2-40, II. o. 2-10 P. Az osztályozást a rendelet pontosan megszabja.

Vágójuh- és bárányárak. Az 1943 július 2-án megjelent 36,700/1943. K. M. sz. rendelet (I. „Köztelek” 1943. évi 28. sz.) szerint a vágójuh és vágóbárány legmagasabb termelői ára (a vágómarhánál fentebb részletezett súlyengedmény levonása után) a következők: vágójuh 1-50, vágóbárány 1-60 P előszilyg-kint. A 30 mm-nél magasabb gyapjútarlós vágóállat of kg-kint 10 fillérrel nagyobb áron lehet forgalombahozni.

Gazdarédekeket szolgál, ha biztosításait a Gazdák Biztosító Szövetkezetenél adja fel. Gazdák alapították, gazdák vezetetik! Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

gyümölcs- és szőlő- földművelésügyi minis-
terek hegybírái ré-
gyümölcs- és szőlő-
zést. A két tan-
tót vett részt, akik
n számoltak be a
Jenő dr. kísérlet-
ta el a miniszteri
lyam értékes cred-
ságot remélhetően
A tanfolyamok
evője a földműve-
zesült: permetező-
és szakkönyveket

gazdasági tanári
március 24-
zói a kassai kir.
kerülő X. fizetési

ási ára. Lapunk
ettük a bóranyag-
/1944. számú ren-
zijat csak az olyan
elhasznált bórgep-
ek hatósági áron
elkezés ezeknek a
jének beváltási
következőképpen
oznak azok a bór-
zemileg ragasztot-
bb 100 cm hosszú
8, illetve 6 pengőt
szij 12 cm, 8 cm,
nem gépszijmü-
k, amelyek bevált-
szűk, kg-kint 7,
12, 8, vagy 5 cm
rabokra szakadt,
8, illetve 3 pengő

eléséről. A Nem-
artermelési adat-
ok hiánya miatt
A jelentés sze-
a termés gyenge-
ktoliter. 1942-ben
és, míg 1939-ben
38 millió hektó-
méseredmény az
megfelel, csupán
az előző években.
4 millió hektoliter
szemben. Por-
zireteltek a mult
bortermés meg-
Románia termése
Bulgáriában az
szemben 700,000

Ugyi hírek.
nyársulat igazgató-
lapította és elhat-
ére egybehívandó
nyenkint 1-75 pengő
javi: solni.

letet
budapesti nagy
állalat összesen
méter
ttel, téglá. kő.
fűcsőület és
lehet. Ajánla-
onnalka T. G.s

letővállá-
462

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és kővághidák igazgatóságának jelentése.) 1944 március 31. Árak: csikó 350—350—, könnyű kocsiló 2000—6200—, igás kocsiló, nehéz 2000—8500—, igás kocsiló, könnyű 1580—2000—, számár 500—600—, alárendelt minőségű ló 650—1200—, vágóló 300—1900— P darabonkint.

Sertésárak. Az 1943 július 2-án megjelent 39,200/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” 1943. évi 28. sz.) és az azt módosító, aug. 7-én megjelent 45,900/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” 1943. évi 33. sz.) szerint beállítandó fiatal egészséges, ivartalanított, orbánc ellen oltott, szimultánozott elősertésekért számítható legmagasabb termelői árak, helyi gazdaság, a következők: 20—25 kg-os 4-30, 25—30 kg-os 4—, 30—35 kg-os 3-82, 35—40 kg-os 3-70, 40—45 kg-os 3-60, 45—50 kg-os 3-37, 50—55 kg-os 3-18, 55—80 kg-os 3-03, 60—65 kg-os 2-90, 65—70 kg-os 2-79, 70—75 kg-os 2-70, 75—80 kg-os 2-66, 80—85 kg-os 2-63, 85 kg-nál nehezebb 2-60 pengő kg-kint. A 20 kg-nál könnyebb soványsertés darabonkint 86— pengő alatt szabad meggyezés tárgyja. A hizottsértésekért 12 órai kopralás után, helyi gazdaság a következő legmagasabb termelői árak számíthatók: 155 kg-nál nehezebb, la sertés ára 155 kg-ig bezárólag 2-90, a 155 kg feletti elősúly A 4—P, 150—155 kg-os la 2-90, 145—150 kg-os la 2-85, 130—145 kg-os la 2-80, 115—130 kg-os la 2-76, 100—115 kg-os la 2-71, 100 kg-os és nehezebb, középminőségű szedett 2-66, 80 kg-os és nehezebb sonkasülődő 2-71 P kg-kint. A tenyésztésre és szérutermelésre eladott és a fentiekben fel nem sorolt sertések árára vonatkozóan a rendelet külön intézkedik.

Tenyészmérhák és jármosok. (A Magyar Mezőgazdák Állattérlekesítő R. T. vásári jelentése.) 1944 március 30. Jármoskórban a kínálat elenyésző, míg a kereslet élénk. Az eladások legnagyobb részét csak lábán történnek. Jármoskór és beállítandó fiatal tinea (taika és fehér) súly, kor és minőség szerint páronként 3000—4000, üres tenyésztésűk kor, súly és minőség szerint darabonként 1200—1600, vemhes tenyésztésűk kor, minőség és vemhességi fok szerint darabonként 2000—3000, fiatal vemhes és friss fejős tehén, darabonként 3000—4000 pengő.

Tej és tejtermékek. Az 1943 július 1-én megjelent 38,800/1943. K. M. sz. rendelet szerint (l. „Köztelek” 1943. évi 27. sz.) a legalább 3-5% zsírtartalmú teljes tej fogyasztói ára literenkint a tej városokban 52, m. városokban 50, községekben 45, viszonteladói és piaci ára pedig 50, 48, illetve 43 fillérnél nagyobb nem lehet. Termelő fogyasztói árak csak akkor számíthat, ha házhoz szállít, egyébként csak a viszonteladói árát. Budapesten és környékén a pasztörözött vagy gümőkórmentes tehenészet tejének fogyasztói ára kannában 70, viszonteladói ára pedig 67 fillér. A közvetlenül felszállított tej pedig 68, illetve 65 fillér literenkint. A 18% zsírtartalmú tejfejjel fogyasztói ára ott, ahol a tej fogyasztói ára 46 fillér

vagy alacsonyabb, literenkint 1-90, ahol a tej 48, vagy alacsonyabb, ott 2—, ahol a tej 50, vagy alacsonyabb, ott 2-10, ahol a tej 52, vagy alacsonyabb, ott 2-20, végül 54 fillérnél magasabb tejár esetén 2-30 P-nél több nem lehet Budapesten és környékén 2-80, viszonteladói ára pedig a fentieknél 20 fillérrel alacsonyabb. A vaj legmagasabb ára pasztörözött teavaj tömbben vagy hordóban nagykereskedőkkel szemben 9-30, kiskereskedőkkel szemben 9-40, fogyasztói ára pedig 1-10, pasztörözetlen, centifugált 8-90, 9—, illetve 9-70 P kg-kint. Az elsőrendű juhgomolya legmagasabb termelői ára 4-20 P kg-kint. A fentiekből eltérő árakat és az egyéb tejtermékek árát a rendelet részletesen szabályozza.

Baromfiárak. Az 1943 július 2-án megjelent 39,000/1943. K. M. sz. rendelet szerint (l. „Köztelek” 1943. évi 28. sz.) az előbaromfi legmagasabb termelői ára az ország egész területén a következők: Liba 4-80, kacska 4-70, csirke 4-70, tyúk 3-60, pulyka 4-20, gyöngyös 4-40 P kg-kint.

Tojás. Multévi július 1-én megjelent 38,100/1943. K. M. számú rendelet szerint a friss tyúktojás legmagasabb termelői ára az ország egész területén 4-20 P kg-kint.

Külföntélek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárgazdatiszgatóságának jelentése.) A nagyvásártelenen és a vásáresarnokokban 1944 március 20-tól 25-ig jegyzett árak q-kint, arany-pengőben. Zöldség: Sárgarépa, la 36—, la 25—; petrezselyem és pasztornák 50—70—; zeller, la 120—180—; la 80—100—; karalábé 160—300—, újdonság (100 csomó) 600—; karfiol, levéllel, újdonság 2000—; vöröshagyma, m. köi 38-15; fokhagyma, la 116-56; cékla, la 150—; 200—; la 80—100—; fejeskáposzta, la 50—, la 34—, kelkáposzta, la 60—, la 40—, kelbimbó 140—240—; vöröskáposzta, la 200—500—; fejesaláca, mele ágyú (100 fej) 30—350—; torma, nemesített, la 360—500—; la 150—280—; erős 70—150—; burgonya, Galbaba és nyári rózsza 30-55, őszi rózsza 29-50, Ella és sárga 26-35, Krüger 23-75, Wohltmann 24-80; champignon-gomba, la 2000—2100—, la 1600—1800—; fekete rétek 100—240—, melegágyi rétek (100 csomó) 50—400—; zöldpaprika, újdonság (100 db) 300—; sütőtök, melegágyi 80—90—; sóska, melegágyi 1000—2000—, szabadföldi 400—1000—; paraj, tisztított 150—500—, gyökeres 100—400—, Gyümölcs: Alma, elsőrendű, nemes fajta, la 500—780—, la 350—600—, másodrendű, nemes fajta, la 350—520—, la 300—400—, közönséges válogatott, la 420—580—, la 260—420—; szőlő, kötözött 2100—2200—; héjas dió 820—; héjas mogyoró 650—; héjas mandula 800—.

Borpiac. (A Magyar Szőlősgazdák Országos Borérelkesztő Szövetkezetének jelentése.) 1944 március 30. A borpiac mérsékelt kínálat mellett teljesen üzletellen.

Szesz. A szeszgyedáruságnál e héten is a forgalom a megállapított keretek között mozgott és az árak nem változtak. Gyümölcspálinka. A gyümölcspálinka-üzletben a forgalom e héten esendesebb keretek között mozgott és új szilvaforgalomban 34— pengő, új törkölyben 28— pengőig tehető árakon voltak eladások ezornál és márciusi szállításra.

Országos állatvásárok. (1944 április 4-től 10-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Azért ajánlatos az illető község előjáróságához fizetett válaszos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e. Április 4-én: Alsóság, Etéd, Galánta, Gyöngyösmellek, Hőgyész (csak bonyhádi marha), Mezőkaszony, Miskolc (három nap, havivásár), Nagykánizse, Sátoraljaújhegy, Szentgál, Szikszó (marha és 16), Tállya, Tevel, Vásárosnamény (marha), Verebély, Villány. Április 5-én: Abaújszántó, Belhelen, Csap, Egerég, Felbábalog, Gacsály, Hídalmás, Kassa, Kiskunhalas (két nap), Körmen, Kutas, Lengyeltóti, Letkés, Nyírmede, Páspökhatvan, Vasgerszeg, Vári, Zala, Zalaszentgrót. Április 6-án: Alsólendava, Császár, Csepreg, Csökly, Hagymásápos, Kisköre, Komáromszentpéter, Ónod, Pacsa, Rajka, Szentgotthárd, Szepsi, Szolva, Tengelic, Turterebes. Április 7-én: Buj (sertés), Eger. Április 8-án: Csépa, Mike, Somberék, Szakály. Április 9-én: nincs állatvásár. Április 10-én: Baklórántháza, Kenderes, Reesk, Tiszadob, Vámosmikola, Várpalota, Várs (ló és marha).

Biztos eredménnyel
hirdet a „KÖZTELEK”-ben

HA alkalmazottat keres, állást keres, eladni, venni, bérbeadni, vagy bérelni óhajt.

Kísérlelje meg!

„REKORD” egyetemes ÓRLÓGÉP
raktárra beérkezett
Egyéb gazdaságban szükséges szerszámok és eszközök beszerzését
Gerő Sándor műszaki nagykereskedésében
Budapest, VI., Otvosca 21. 439 Telefon: 315-172

DIÓFA
mindenfajta gyümölcsfa, gazdasági és díszfa, díszcserjék. Dugványozásra, kötözésre, kosárfonásra alkalmas közönséges neimes és aranyfűz.
Egyéves akáccsemete
Tolnai Faiskola, Tolna
Festetics-u. 126. Telefonszám: 120.
Ütessen mogyorót!
Szereti a szellőztetési helyeket, télen nem fagy meg, nagyon igénytelen, gyorsan nő, korán terem és sokat.
Kérjen árjegyzéket!

Teherautó
eladó, 3 tonnás, generáljavítva, gumikkal. Érdeklődni lehet a Műegyetem gazdasági hivatalánál, Budapest, I., Műegyetem-rakpart 3.
Telefonszám: 259-637

Vennék
100 hl-es vagy nagyobb ecettartálykádat
Duliskovich ecetgyár
PÉCEL.

Birtokok, bérletek, szőlők, gyümölcsösök
eladása, vétele tárgyában kérem a tisztelt gazdaközönseget forduljon bízalommal huszonöt év óta fennálló vállalatombhoz.
Keresek 452
előkelő megbízóim részére 100-200 holdas kastélyos birtokot magas áron.
Válaszbélyeget kérek!
Harrach Ottó, Bp., Ferenc-krt. 24. T.: 385-112.

Gőzeke
20-as, Ganz-felszereléssel és 30-as
Gormick-tractor
ekével, majdnem új állapotban, eladó. Tájékoztató: **Vizeolyi Gazdaság, Hejőpapi, Borsod vármegye.**

Takarmányhiányát enyhíti
lovaknál, szarvasmarhánál, stb.
A
kipréseletlen édescirokszár
levelesen ab Gyöngyös vagonban rakva 100 mázsánként 1800 pengőért.
Kész szilótakarmány
kipréselt édescirokszár megszeccsközva, silózott, elvermelt ab Gyöngyös vagonba rakva 100 mázsánként 1800 pengőért.
Megbízásból értékesítik
Schuller Jenő és Imre magtermelők
Budapest, V., Széchenyi-rakpart 7.
Telefonszám: 327-571.

Kitűnő nevelőnőket
nyelvismeretekkel,
tanárokat
gyermekgondozónőket
lelkismeretesen ajánl, elhelyez
TULOKNÉ,
Csengery-utca 58.
Telefon: 112-722.

Bálint László
johaházai gazdaságában, Johaháza, u. posta Rábatamási, Sopron m.
előnyösen beszerezhető az összes gazdasági eszközök, aikatrészek, ú. m.: kocsik, szekerek, ezek aikatrészei,
KEREKEK
minden méretben, stráf-kocsik, speciális hengerek, rétygalyok, simítók, ököjármok, tézslák, talloskák, lág- és úr- szánkók, stb., stb.

MONARCH-DARABO
és különféle **daráló-kövek,** valamint mindenféle **gazdasági és műszaki cikkek** legelőnyösebb beszerzési forrása.
KEMÉNY MANÓ
műszaki üzlet 116
Budapest, V., Akadémia-u. 21.

Tíz darab törzskönyvezett tehenészetből származó **magyarpirostarka tenyészbika eladó**
4-5000 literes tehenektől. Cím: **Bogdán, Kövesútpuszta,** Posta, távírda: Veszprém.

JUHTEJET
minden mennyiségben átveszünk és azt a helyszínen saját berendezésünkkel és szakmunkásainkkal feldolgozzuk. A nyerskészítmények legjobb áron való átvételét és kilogrammonként 10-15 gázdapontot biztosítunk. Ajánlatokat **Stautfer és Fiai R.-T.,** sajtógyárak központi iroda, Sopron címre kérjük.

Használt, vagy új **homokfutót,**
Esterházy-kocsit
keresek megvételre. Ajánlatokat a következő címre kérem küldeni: **Kenderessy Ernő, Budapest, IV., Veres Pálné-u. 28.** Telefonszám: 384-525

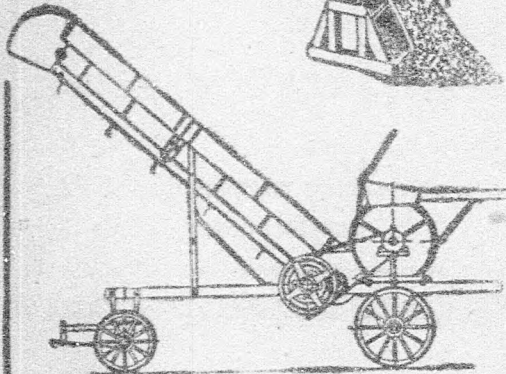
Eladó földbirtok:
Szegehalomnál 150 m. h. épülettel 400.000 P
Fehérgyarmatnál 120 m. h. 400.000 P
Győrnél 110 m. h. 500.000 P
Biharpüspökinnél 200 m. h. 650.000 P
Szolnoknál 20 m. h. 600.000 P
Kisvárdánál 200 m. h. 300.000 P
Tiszafürednél 400 m. h. 900.000 P
Zalafüvönél 200 m. h. 850.000 P
Kötegyánnál 300 m. h. 1.200.000 P
Szatmárban 250 m. h. 700.000 P
Bujfalunál 350 m. h. 1.200.000 P
Győrnel 150 m. h. 1.500.000 P
Tiszáulaknál 320 m. h. 950.000 P
Somogyban 350 m. h. 1.200.000 P
Ugyanott 600 m. h. 1.600.000 P
földesi Nagy Imre O. F. E. irodája
Budapest, V., Széchenyi-u. 5. Tel.: 313-027.

**Lópokrócok
takarók
kötöttárak**

Aranytex
Budapest, IX.,
Horthy István-körút 11.
(volt Vámbécs-körút)

150 mázsa
tavaszbükköny
vetőmagját
terményért elcseréli
Bikádi Gazdaság, Gyöng.

Univerzális síkoltógépek
elevátorral és elevátor
nélkül szétvág és tep.
Répat vág.

Készíték vasból gép- és kézi hajtásos szalma-, len-, orok-

SAJTOLÓKAT
mely könnyebben,
gyorsabban, súlyosabb
bájakat sajtol az eddigi
nélkül. Gyártók barna-
szén-generátorokat.
BARTKO GYÖRGY
GÉPÉSZMÉSTER
Budapest, XIII.,
Szegeci-út 48.
Telefon: 498-374.

Csalamádénak (tengeri helyért) méznádat,

mert sokkal több és értékesebb zöldségtakarmányt kapunk. Míg a tengeri-csalamáde csak egy kaszálat, addig a méznád (egy méter magas) 2-3 kaszálat zöldségtakarmányt ad. Magasságát 12 cm sűrűsége körülbelül 15 kg, míg 24 cm sűrűsége körülbelül 10 kilogramm.

Szilótakarmánynak
termelve 1 kasza 25-3 méter magas nagy cukortartalmú nádat és nagy magtermést ad. Sűrűsége 50 cm. Magasságát 3 kilogramm. Termés 150-250 g nád és 8-14 g mag. A talaj allandón lazán és gazmentesen tartandó. Egy métermagú leveleit megfosztott nád kiperésével és ledőve 8-12 kg mészdes szilót ad. A kiperési szén elsőrendű takarmány.

Szeszgyártásra
Kiperés után náda kiválóan alkalmas Törökország takarmány. Az ára: 1-10 kilogrammig 6-11, 10-25 kilogrammig 5-9 P. azonnali 5-12 kilogrammonként. Szállítás termelési utasítással, utánvétellel. Csomagolás önköltségi áron.

Szállítják:
Schuller Jenő és Imre magtermelők
Budapest, V., Széchenyikörút 7., III. em.
Telefon: 327-571.

**Külföldi traktormotorolajat
gőzeke- és
cséplőgéphengerolajat**

szállít:
HOLITSCHER ZSIGMUND ÉS TÁRSA
Budapest, V. ker., Kálmán-utca 16. Telefon: 323-720.
Alapítva 1845. évben.

**Angol telivér
versenylovak**

kiváló külleműek, befedezettett kanca,
valamint 1 pár primán behajtott kocsi
együttelben **eladók**
»Telivér 441« jeligére kiadoba.

Szavatoltan fajtatiszta, a Felvidéken teljesen
meghonosított (éppen ezért az Alföldön
is kiválóan tűszlő), eddig is kiváló szár-
és magtermést hozott

édescirok-(méznád-)vetőmag
csalamádénak is kiválóan alkalmas, igen bőtermő
kilogrammonként 5 pengő
Háger László termeltetéséből
Léva, Bars megye, Bati-utca 9. sz.
Bernáth és Fenyvesi raktár
Postal és vasúti szállítás utánvétellel, vető- és kezelési utasítást küldünk.

Borsót és babot

szereződésileg termeltetke!

Vessünk:
Sumac sorgho-édescirokmagot
Lampe-féle takarmányalmagot
Helikon takarmány cukorrépmagot
(bőtermő és magas cukortartalmú).
Logónyosásban és azonnal szállít

Viski Balás József
magtermelő és magkereskedő
Budapest, IV., Apponytér 5. sz.
Távírat: Vjbajó. Telefon: 183-336
367 186-502

**Édescirokmag
Méznádmag**

(sumac) **kapható**
90% csiraképes feltiszt.
kilogrammonként 4-5 pengő
utánvétellel szállít:
NADAS PÉTER ISTVÁN gabonakereskedő
OROSHAZA. Telefon: 270. sz.

A Földművelésügyi Miniszteri
rendeletben előírt
**Szarvasmarha
szűrőcsapok**

(trókar) kaphatók
Péteri Károly orvosi műszerész cégnél
Budapest, VIII., József-körút 49. sz.

**Magtermelési
szerződést kötök**

különböző fajta és étkezési babokra, fehér
és fekete mustárra, ezenkívül „olajzöngre“
(Carthamus) igen előnyös feltételek mellett
április hó 20-ig. A vetőmagot előlegezem!
Termelési előleget folyósítok. Termesztési uta-
sítást küldök. Területszerzőket díjazom.
Pöhl Henrik magtermelő, Budapest,
IV., Váci-utca 58-58. Tel.: 181-453

MÁVAG

BN-jelű 40 HP

TRAKTOR

ekével és tárcsásboronával
— engedélytől függően —
raktárról azonnal szállítható.

NEMZETKÖZI GÉPKERESKEDELMI R.-T.
a VITÉZ HORTHY ISTVÁN
Magyar Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak vezérigénysége
BUDAPEST, V., VILMOSCSÁSZÁR-ÚT 32.

121

Kiábrtvetési ár: Minden sző egyezri beiktatása 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér

KISHIRDETÉSEK

A hirdetés díjak előre fizetendők

Belföldi és külföldi hirdetésnek csak a munkássá birtokos vagy birtokosok köztételei... Hirdetéseket zárlata előtt kell beiktatni.

Birtokokat, bérleteket keres tagjai és megbízói részére

Farm Mezőgazdasági Szervezet

Mezőgazdasági Szervezet

gazda elmondatlan változás miatt stkeres.

oda, Újvidék 4. alá kér.

MEGASBANI

LESTAN

RA 15 PENGÓ

25. szám.

SEN

KBAN

ERIKÉTI

tunk!

Illólig leveleket csak megfelelő postabélyeg ellenében továbbítunk.

Díjtalan állásközvetítés!

A 80 év óta fennálló Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete (Budapest, V. Arany János-utca 5.) kitérőbe tartozó (május 1-től) állásokra... Munkaügyi Minisztérium, Budapest, XI. Lágymányos-u. 15. 3111

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

OKL. GAZDATISZTEK

A SZERBOK református mezőgazdasági középiskola pályázatát hirdeti egy állás... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDATISZTEK

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

BUDAPESTI Mezőgazdasági Szervezet, munkabíró, mint minden, gyakorlati, szak... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

YBÉREKI gazdaságunkban (Tolna m., Szeke szardos közél) jelenleg szédgészt állás kerül betöltésre... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

MÉRLEGÉPES számtartók keresünk, akik belső gazdasági ügyekben, géprásban és... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

SZÁMVEVŐ, gyors-géprő, két-könyvvitelen járatos, néh... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KERTESZTEK SZÁRVÁSGÉPEI kertészeti munkákhoz... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KERESZTEK azonnali megalapozó kertész, aki perkt a kertészet minden ágában... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

ERDŐI 7 holdas kertészetembe (5 hold termő gyümölcsös és... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

HÁZMESTER-KERTÉSZT vagy más kert munkást keres azonnali budi villamban... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KÖLÖNFELE ERDŐSZET keresünk március... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

JUHÁSZT keresek azonnali belépésre 360 darab fias birka... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

EGYEDÜLLŐ és lehetőleg képesített baromfi-kezelőket keresek azonnali belépésre... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

EREDŐSZET, koránkezdő kocsis és bérsgazda... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

HÁZVEZETŐT keres falura... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KERESÜNK kisebb gazdaságban... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

HÁZVEZETŐT keresek... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

URASÁGI NÁST keresek... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GÓDI gazdaság keres 4 bérst és 2 tehenszt és 4 lehetőleg... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

MEZŐGAZDASÁG keres októb... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

INAS-KÖMÖRÖN házaspár keresek... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KÖNYVÉSZ Kőművest keresünk... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

FŐIRI család keres inast... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

BÉRSGAZDA keresünk... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KERESÜNK szakosított barm... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

ALLÁST KERESÜNK OKL. GAZDATISZTEK

INTÉZŐ, számtartó állást keres... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

INTÉZŐ, számtartó állást keres... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGVEZETŐI vagy más... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

23 ÉVES mezőgazdaságban... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

SEGI DTISZT, középiskola... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

MEZŐGAZDASÁGI szakiskolát... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KARACI Mezőgazdasági szakiskolát... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

ISZÁNI állást keresek... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

25 ÉVES, ökeresztény, mezőgazdasági szakiskolát... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

ÖSKERESZTÉNY, 20 éves, nős... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

KERESZTÉNY, nős, 32 éves... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

IDŐSEB, de munkabíró keres... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

MEH SZETI tantályomat... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

MAJORGAZDAI állást keres... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

32 ÉVES, nős, juhász szakmában... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

SZŐLŐKEZELŐKÉRT ajánlok... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

ERDŐGÉZMÉTI tiszt, középiskola... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

CSEMEGÉNYKÖZÖNÖ, vizsgázott... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

SZEMÉLY- és tehéngépkocsivezető... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

LESZERVELT, 18 éves, főtiszt... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

JÓMÓDORÚ és gyakorlati... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

TANÍTÓNŐ, zenét, nyelvet... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

ALLATOK MANAGALICATYENYETŐK... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

CIGÁJA törzskönyvezett és osztályozott éves tenyésztés... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

BRONZTULYKA tenyésztés... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI KÖZPONTOK, lehetőleg szakiskolát végzettségű, 15-18 éves keresi... Budapest, V. Arany János-utca 5. 3044

ALKATRÉSZEK az önkényes mezőgazdasági gépekhez! KÁLMÁN JÓZSEF műszaki és gépészeti Budapest, V. Kálman u. 14

A hirdetés díjak előre fizetendők

Nem szükséges kiigénylési eljárást indítania
 az eredeti belga-gyártmányú
**AGRIBOP IV. B-jelű
 KALAPÁCSOSŐRLŐ**

beszerzéséhez, mely 16 kalapácsos, 18—22
 lóerőt igényel, teljesítménye óránként 1000—
 2000 kg. Erős tartós felépítés, súlya 800 kg.
 Bőséges tartalékalkatrésszel ellátva

raktárról szállítja: 198

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
 Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.

Minden gazda a „KÖZTELEK GAZDASÁGI KÖNYVTÁRA”-t olvassa

ELADÓ LOVAK:

- 2 db sötét pej herélt, Nónius 4 és 5 évesek, 171 cm magas, kifogástalan kocsilovak, feltűnő szépen mennek kocsiiban . . . . . ára 9500 P
- 2 db lipizzai szürke herélt, 5 és 6 évesek, testvérek, 165 cm magas, elsőrendűen bekocsizva . . . . . ára 9000 P
- 1 db fekete és 1 db sárga kancaló 4 és 5 évesek, Nónius, 168 cm magas, elsőrendű kocsi . . . . . ára 9500 P
- 1 db pej herélt teljesen belovagolt hátasló, 9 éves, nagyon jól ugrik, 172 cm magas, feltűnően szép ló, ára 5000 P
- 1 db sárga herélt, 171 cm magas, Nónius, kocsi és teljesen belovagolva, 5 éves . . . . . ára 4500 P

ELADÓ TOVÁBBÁ:

30 darab 1. osztályú hidegvérű igás tenyészkanca 3-6 éves korig, drb-kint 4500-8000 P-s árban.

Megtekinthetők:

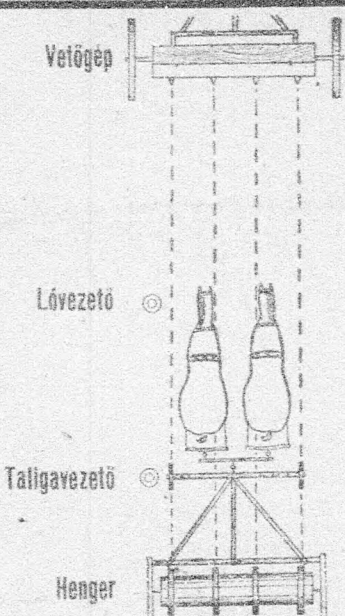
Frank Elemér és István gazdaságában
 Somogyárd, Vasútállomás: Kiskorpad.

Leutazás előtt kérjük levélben vagy telefonon: **Kaposvár 364, Somogyárd 2. sz.** alatt bennünket idejében értesíteni. A tenyészkancákra 80% kedvezményes vasúti fuvarkedvezmény szerezhető. 414

Engedélyezett
**Gyapjút
 megfonja
 megfesti**

Sárány Lajos Budapest, VIII., Losy Imre-utca 1. Telefon: 133-743

Ráth József Gazdasága
 Kunágota. Vasútáll.: **Medgyesegyháza**
 cserébe ajánl hatósági áron
150-200 q. cirokmagot
 megfelelő számú, hatósági áron számított
40-60 kg-os oltott ivartalanított mangalica, vagy keresztezett süldőért. 220

Szab.

Bánati Hengergyűrű

Kapásnövényeknél csak a vetőcsoroszlyák nyomát tömöríti. Leggyorsabb és leghatásosabb tömörítési eszköz. Cukor- és takarmányrúpánál feleslegesen tesz minden más hengerezést. Jelen gazdák bizonylatát szorint: **cukorrúpánál 15-20%, kukoricánál pedig 10% a terméshozadék.** átlagosan, Kapa utáni ültetésnél a nyomjelzést is a hengergyűrűvel végezzük, így kétszeresen tömörítünk. Kérjen ismertetőt a **Kistermelők Gazdasági Szövetkezetétől Budapest, IX., Czuczor-u. 5.** 464

FAG GÖLYÖSCSAPÁGY-KÉPVISELET
 HESZ ÉS TÁRSA
 BUDAPEST, VIII., PRATER-UTCA 22.
 TELEFON: 137-138 ÉS 201-718. Székhely: FAG BUDAPEST

Csepeg az istállója?
 A szabadalmazott motoros **Autoventor** folytonszellőző **szárassza és páramentessé teszi Malacfiasztatónál** ökö-, tehén-, ló-, birkaistállókban egyaránt bevált. **Vadas Mihály okl. mérnök** 253 hűtő- és szellőzőberendezések vállalata Budapest, VI., Benczur-utca 3. Telefon: 220-051

Gondoskodjon saját jégkészítőlétéről!
 Gazdaságok részére **jégkészítőgépek** villanyra 289 **Tejhűtők, hűtőkamrák, hűtőszekrények** **HENNEFELD jégszekrénygyár r.-l.** Budapest, VI., O-u. 6. Telefon: 115-646

AZ ÚJ 20-25 LE

RABA
MINDENES
TRAKTOR

Kisebb gazdaságok egyetemes munkagépe. Uradalmak könnyű talajművelő- és vontatógépe, nagyteljesítményű kaszaló- és kapáló gép, vontatja és üzembentartja a nagyobb cséplőgépeket is.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

*Pátria Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. szám (Köztelek) — 441678 — Felelős vezető: Wessely Károly